

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGI
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1895.

STOCKHOLM,
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI,
1896.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

C) BERGSHANDTERINGEN.

KOMMERSKOLLEGI

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1895.

STOCKHOLM,
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI,
1896.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	V.
Fransk resumé	XIX.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur jerngrufvorna år 1895	3.
» 2. Masugnar och deras tillverkningar år 1895	7.
» 3. Antal begagnade verk och ugnar för beredande af smidbart jern och stål år 1895.....	8.
» 4. Tillverkningar af smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jemte skrotadt gjutgods af smidbart jern och stål år 1895	8.
» 5. Stång-, fason- och finjern samt -stål jemte andra gröfre tillverkningar af smidesjern och stål år 1895	9.
» 6. Närmare redogörelse för tillverkningarna af stångjern och -stål, bunkstål och stångjernsafhugg m. m. deri inbegripna ..	10.
» 7. Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1895..	10.
» 8. Uppfordringen ur stenkolsgrufvorna år 1895	12.
» 9. Tillverkningar af andra metaller än jern år 1895.....	13.
» 10. Diverse vid bergverken beredda produkter år 1895.....	13.
» 11. Motorer använda vid grufvor och andra bergverk år 1895	14.
» 12. Antal arbetare använda vid grufvor och andra bergverk år 1895	15.
» 13. Olycksbändelser vid bergverken år 1895	16.
» 14. Antal utmål, för hvilka hvilostånd beviljats att träda i kraft den 1 januari år 1896	16.
» 15. Antal mutsedlar utfärdade under år 1895	17.
» 16. Antal utmål tilldelade under år 1895	18.
» 17. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen år 1895	18.
» 18. Bergverkens fördelning efter egare år 1895	19.
Bilagor:	
A. Jernmalmsbrytningen i olika länder åren 1871—1894	20.
B. Tackjernstillverkningen i olika länder åren 1871—1894.....	21.

Table des matières.

	Pages.
Rapport au Roi	V.
Résumé en français	XIX.
Tableaux:	
Tabl. 1. Extraction des mineraux de fer, en 1895	3.
» 2. Hauts-fourneaux et leurs produits, en 1895	7.
» 3. Usines et fourneaux employés, en 1895, à produire le fer doux et l'acier	8.
» 4. Massiaux, fers bruts en barres, lingots et d'autres demi-produits, ainsi qu' ouvrages d'acier moulés et décroûtés, en 1895.....	8.
» 5. Fer et acier étirés en barres et en verges etc. ou bien façonnés, ainsi que d'autres produits gros de fer doux et d'acier, en 1895.....	9.
» 6. Spécification des productions de fer et d'acier en barres	10.
» 7. Mineraux autres que ceux de fer, en 1895.....	10.
» 8. Houilles extraites, en 1895.....	12.
» 9. Métaux autres que le fer, en 1895	13.
» 10. Produits divers de l'industrie minérale, en 1895	13.
» 11. Moteurs employés dans les mines et les usines, en 1895	14.
» 12. Ouvriers employés dans les mines et les usines, en 1895	15.
» 13. Accidents signalés, en 1895.....	16.
» 14. Permis de suspendre, depuis le commencement de l'année 1896, les travaux dans les mines.....	16.
» 15. Permis d'exploitation des mines, en 1895	17.
» 16. Fixations des limites des mines à exploiter, en 1895	18.
» 17. Exécution des travaux légalement prescrits dans les mines, en 1895.....	18.
» 18. Mines et usines réparties à l'égard des passesseurs.....	19.
Suppléments:	
A. Minerai de fer produit dans les divers pays pendant les années 1871—1894.....	20.
B. Fonte produite dans les divers pays pendant les années 1871—1894	21.

TILL KONUNGEN.

Jemlikt nådig föreskrift får Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Kommerskollegium härmed afgifva underdånig berättelse rörande bergshandteringen i riket år 1895, hvarvid under särskilda afdelningar redogöres för A) Jernhandteringen, B) Andra bergverksprodukter än jernmalm och jern, C) Arbetskraft, D) Fyndigheters förvärfvande och försvar samt E) Bergverkens

Med tillhjälp af de uppgifter, som finnas intagna i tab. 1 rörande icke allenast det erhållna malmbeloppet utan beträffande jemväl kvantiteten brutet berg och malm tillsammans, är möjlighet beredd att genom beräkning utröna de svenska jerngrufvornas relativa malmrikedom eller, med andra ord, kvantitetsförhållandet mellan den i grufvan lösbrutna bergmassan och den skradda malmen, deri inbegripet plock, vask och separationsprodukt. Härvid är likväl nödigt, för vinnande af full noggrannhet, att frånräkna de ur äldre varp erhållna malmkvantiteterna, äfvensom den kvantitet berg och malm, som under året blifvit bruten men ej skradd, angående hvilka förhållanden specificerade uppgifter finnas i anmärkningarne till tab. 1. Med iakttagande häraf har nedanstående öfversigt uppgjorts:

	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen skradd malm. Ton.	Malm- procent.
Stockholms län.....	37,481	19,720	52.6
Upsala län.....	115,828	54,052	46.7
Södermanlands län	31,623	22,265	70.4
Östergötlands län	11,156	3,610	32.4
Jönköpings län	354	354	100.0
Vermlands län.....	155,833	82,272	52.8
Örebro län.....	568,627	283,770	49.9
Vestmanlands län	308,025	182,365	59.2
Kopparbergs län.....	937,129	609,894	65.1
Gefleborgs län.....	8,706	4,137	47.5
Norrbottnens län	1,020,783	627,579	61.5
Hela riket	3,195,545	1,890,018	59.1

Det sålunda under redogörelseåret vunna malmutbytet har, såsom synes, för riket i sin helhet uppgått till 59 proc. af kvantiteten brutet berg och malm tillsammans, medan motsvarande procenttal år 1894 utgjorde 64 proc. Till denna minskning har i främsta rummet bidragit Norrbottens län, hvars malmprocent minskats från 83 proc. år 1894 till 61.5 proc. år 1895.

Af den under redogörelseåret brutna kvantiteten bergmalm voro 1,651,378 ton, motsvarande 86.8 proc., magnetisk jernmalm eller svartmalm och 250,593 ton, motsvarande 13.2 proc., jernglans, äfven kallad blodsten. Sistnämnda malmsort förekom i mera afsevärd mängd endast inom fyra län, nemligen i Vermlands län 4,600 ton, utgörande 5.5 proc. af länets samfälda malmproduktion, i Örebro län 116,069 ton, motsvarande 40.7 proc., i Vestmanlands län 75,115 ton eller 40.4 proc. och i Kopparbergs län 54,009 ton eller 8.8 proc., hvarjemte från Södermanlands län uppgifvits en mindre kvantitet, nemligen 800 ton. Under de fyra sistförflutna åren har uppfordringen af blodstensmalm inom riket haft följande omfattning:

1892	242,054 ton eller 18.7 % af årets malmtillgång
1893	287,189 » » 19.4 » » » »
1894	282,195 » » 14.6 » » » »
1895	250,593 » » 13.2 » » » »

För separation af jernmalmer hafva, enligt Kollegium tillhandakomna uppgifter, under år 1895 varit använda 10

magnetiska malmskiljare eller lika många som under år 1894, medelst hvilka separerats inalles 15,040 ton malm (mot 11,453 år 1894), fördelade på nedanstående fem län:

	Antal mag- netiska malm- skiljare.	Sepa- rations- produkt. Ton.
Upsala län.....	2	2,269
Örebro län	2	3,606
Vestmanlands län	3	5,623
Kopparbergs län.....	2	2,807
Gefleborgs län	1	735
Summa	10	15,040

Vid jemförelse med närmast föregående år finner man, att 2 magnetiska malmskiljare tillkommit i Vestmanlands och 1 i Kopparbergs län, hvarom de i Stockholms och Södermanlands län för år 1894 upptagna separatorerna under år 1895 ej varit i verksamhet.

Den arbetsstyrka, som under år 1895 varit vid jerngrufvorna sysselsatt, uppgifves tili 7,644 personer. Per arbetare hafva sålunda erhållits närmare 249 ton malm. Till jemförelse med förhållandena i enahanda hänseende under femårsperioderna 1861—1895 samt de särskilda åren från och med 1891 meddelas efterföljande medeltals- och årssiffror:

Årligen.	Antal gruf- arbetare.	Ton vunnen malm pr arbetare.
1861—1865	5,001	90.7
1866—1870	4,581	118.4
1871—1875	6,439	121.9
1876—1880	4,883	147.7
1881—1885	6,210	140.8
1886—1890	6,257	148.7
1891—1895	7,301	207.8
1891	6,223	158.8
1892	7,564	170.8
1893	7,510	197.8
1894	7,562	254.8
1895	7,644	248.8

På samma gång arbetsstyrkan vid jerngrufvorna år 1895 uppgifvits något, om ock oväsentligt större än för år 1894, synes, efter ofvanstående att döma, effekten af arbetet under redogörelseåret hafva varit mindre än under närmast föregående år, hvartill förklaringen i väsentlig mån torde få sökas i den under året minskade malmfångsten vid Gellivara. En från teknisk synpunkt lämpligare måttstock för bedömning af arbetseffekten vid grufbrytning erhålles, om vid beräkningen hänsyn toges till förhållandet mellan antalet under jord sysselsatta arbetare och kvantiteten berg, som af dessa arbetare brutits. Dyliga uppgifter finnas emellertid endast för de fyra senaste åren, till hvilka alltså jemförelsen i sådant hänseende måste inskränkas:

År.	Under jord brutet berg. Ton.	Antal dermed sysselsatta arbetare.	Ton lösbrutet berg pr arbetare.
1892	1,775,883	4,111	432
1893	1,862,000	3,999	466
1894	1,702,027	4,070	418
1895	1,581,863	3,666	431

Skärskådas ytterligare förhållandet mellan den i dagbrott erhållna bergmassan och antalet arbetare ofvan jord, som haft sysselsättning motsvarande arbetarnes under jord, så visar sig att, då kvantiteten dylikt berg år 1895 utgjorde 1,614,622 ton och antalet på ofvan angifna sätt sysselsatta arbetare uppgick till 1,094, arbetseffekten vid dagbrytning sagda år steg till 1,476 ton pr man.

Sjö- och myrmalmer hafva år 1895 upptagits till sammanlagdt belopp af 2,691 ton, hvaraf 2,425 ton inom Jönköpings län samt 266 ton inom Kronobergs län. Uppfördringen af dessa för framställande af gjuttackjern afsedda malmer, hvilken i allmänhet utmärkt sig för en synnerlig ojemnhet i kvantitativt hänseende, beroende mestadels på vintarnes beskaffenhet, men som i det hela år från år afsevärdt minskats, har i medeltal under femårsperioderna 1861—1895 samt åren 1891—1895 omfattat följande kvantiteter:

Åren 1861—1865... 10,877 ton	År 1891..... 2,150 ton
» 1866—1870 .. 11,436 »	» 1892..... 1,650 »
» 1871—1875 .. 10,556 »	» 1893..... 2,275 »
» 1876—1880 .. 5,480 »	» 1894..... 689 »
» 1881—1885... 2,985 »	» 1895..... 2,691 »
» 1886—1890... 2,433 »	
» 1891—1895... 1,891 »	

Sammanläggas ofvan angifna belopp bruten jernmalm samt sjö- och myrmalmer, erhållas följande kvantiteter jernmalm i sin helhet:

Åren 1861—1865 464,363 ton	År 1891..... 987,405 ton
» 1866—1870 553,759 »	» 1892..... 1,293,583 »
» 1871—1875 795,263 »	» 1893..... 1,483,762 »
» 1876—1880 726,712 »	» 1894..... 1,927,212 »
» 1881—1885 877,408 »	» 1895..... 1,904,662 »
» 1886—1890 932,470 »	
» 1891—1895 1,519,325 »	

b) Tackjernstillverkning.

Under år 1895 hafva, såsom af tab. 2 kan inhämtas, vid 125 med arbetande masugnar försedda verk 146 dylika ugnar varit begagnade. Dessutom hafva 46 masugnar uppgifvits såsom brukbara, ehuru de icke under året varit i verksamhet. Sammanlagda blåsningstiden har utgjort 36,773 dygn och tillverkningsmängden uppgått till 462,930 ton, hvaraf 6,235 ton gjutgods, åstadkommet direkt från masugnarne. Föregående året, 1894, tillverkades vid 145 masugnar med en blåsningstid af 37,235 dygn 462,809 ton tackjern, då det direkt framställda gjutgodset likaledes inberäknats. Redogörelseåret före-

ter sålunda endast en obetydlig eller till 121 ton (0.03 procent) uppgående ökning i produktionen af tackjern.

Gången af de genom tackjernsblåsningen i riket under de senaste decennierna vunna resultaten inhämtas för öfrigt af efterföljande siffror, som i fråga om femårsperioderna utgöra medeltalsberäkningar pr år:

Tackjernstillverkningen i riket åren 1861—1895.

Årligen.	Tackjern.	Gjutgods, framställt direkt från masugn.	Summa.	Ökning (+) eller minskning (—) i förhållande till föregående period eller år.
				Procent.
	T o n.			
1861—1865	199,375	5,451	204,826	—
1866—1870	261,810	6,044	267,854	+ 30.8
1871—1875	326,510	5,946	332,456	+ 24.1
1876—1880	350,414	6,810	357,224	+ 7.5
1881—1885	423,176	6,201	429,377	+ 20.2
1886—1890	441,876	4,702	446,578	+ 4.0
1891—1895	465,141	6,006	471,147	+ 5.5
1891.....	486,680	4,233	490,913	—
1892.....	478,696	6,968	485,664	— 1.1
1893.....	447,362	6,059	453,421	— 6.6
1894.....	456,272	6,537	462,809	+ 2.1
1895.....	456,695	6,235	462,930	+ 0.03

Tages hänsyn till förhållandena, sådana de i förevarande hänseende under år 1895 gestaltat sig inom särskilda län, visar sig att absolut *ökning* i tillverkningsmängden uppstått till större betydelse inom Kopparbergs län (6,750 ton), Gefleborgs län (5,789 ton) och Vestmanlands län (3,850 ton) samt i ringare grad inom Östergötlands län (644 ton), hvaremot *minskning* egt rum inom Vermlands län (8,757 ton), Stockholms län (2,169 ton), Kalmar län (1,853 ton), Örebro län (1,450 ton), Vesternorrlands län (1,323 ton), Upsala län (488 ton) och Södermanlands län (475 ton). Inom Vesterbottens län har tillverkningen under året legat nere, medan produktionen derstädes närmast föregående år, 1894, utgjorde 1,170 ton. Inom Jönköpings län, der under år 1894 ingen tillverkning egde rum, steg densamma under år 1895 till 773 ton. Gifvetvis framstår betydelsen af dessa växlingar i en förändrad dager, när desamma bedömas efter förhållandet mellan årets för hvarje län uppkomna ökning eller minskning samt de respektive länens under föregående året redovisade tillverkningsbelopp. De i sådant afseende beräknade relativa talen äro följande, som angifva *ökning* för Jönköpings län 100 proc., Vestmanlands län 10 proc., Gefleborgs län 9 proc., Kopparbergs län 6 proc. och Östergötlands län 4 proc.; samt *minskning* för Vesterbottens län 100 proc., Stockholms län 46 proc., Kalmar län 19 proc., Södermanlands och Vermlands län vardera 16 proc., Vesternorrlands län 12 proc., Upsala län 2 proc. och Örebro län 1 procent.

Den betydelsefulla ställning med afseende på tackjernstillverkningen, hvilken Örebro och Kopparbergs län sedan gammalt intagit, hafva dessa tvenne län äfven år 1895 bibehållit, enär inom desamma framstälts något mer än hälften (53 %) af allt det tackjern, som i riket blåstes. Närmast derefter i ordningen bland länen följde Gefleborgs län med mer än 14 proc., Vermlands med 10 proc., Vestmanlands med 9 proc. och Upsala län med 5 proc.; till de återstående 9 procenten bidro gemensamt 6 län. Efterföljande tablå innehåller en öfversigt af:

Länens relativa andelar i tackjernstillverkningen åren 1886—1895.

L ä n.	Procent af tillverkningen i hela riket.					
	Årligen 1886— 1890.	År 1891.	År 1892.	År 1893.	År 1894.	År 1895.
	Stockholms län.....	1.02	0.90	0.96	1.24	1.03
Upsala län.....	4.47	4.70	5.35	5.57	4.93	4.83
Södermanlands län	0.55	0.36	0.58	0.60	0.63	0.52
Östergötlands län..	3.72	2.52	3.45	3.38	3.48	3.62
Jönköpings län.....	0.20	0.21	0.06	0.19	—	0.17
Kronobergs län.....	0.02	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	1.43	1.46	1.80	1.84	2.06	1.66
Skaraborgs län.....	0.13	—	—	—	—	—
Vermlands län.....	12.58	13.31	12.17	11.57	11.90	10.00
Örebro län.....	25.60	26.46	24.65	25.57	25.46	25.14
Vestmanlands län..	9.51	8.18	8.24	8.84	8.43	9.26
Kopparbergs län...	25.07	27.02	26.14	24.98	26.18	27.63
Gefleborgs län.....	12.61	12.93	14.00	14.53	13.26	14.51
Vesternorrlands län	2.46	1.83	2.19	1.61	2.39	2.10
Vesterbottens län..	0.38	0.12	0.41	0.13	0.25	—
Norrbottnens län....	0.25	—	—	—	—	—
Hela riket	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Medeltillverkningen per masugn utgjorde under redogörelseåret 3,171 ton, medelblåsningstiden 252 dygn och medeldygnstillverkningen 12.58 ton. För jemförelses skull och såsom tjänande i viss mån till ledning för bedömande af tackjernstillverkningens utveckling i tekniskt hänseende meddelas här nedan motsvarande medeltalsberäkningar för hvar femte år under tiden 1833—1888 samt derefter för hvarje efterföljande år:

Tackjernstillverkningen per masugn i riket åren 1833—1895.

Å r.	Medeltillverkning	Medelblåsningstid	Medeldygnstillverkning
	per masugn.		
	Ton.	Dygn.	Ton.
1833.....	434	156	2.78
1838.....	478	151	3.17

Kommerskollegii berättelse om bergshandlingen år 1895.

Å r.	Medeltillverkning	Medelblåsningstid	Medeldygnstillverkning
	per masugn.		
	Ton.	Dygn.	Ton.
1843.....	571	153	3.73
1848.....	622	157	3.96
1853.....	624	136	4.59
1858.....	678	115	5.89
1863.....	902	133	6.78
1868.....	1,271	165	7.70
1873.....	1,619	202	8.01
1878.....	1,766	186	9.49
1883.....	2,212	216	10.24
1888.....	2,821	246	11.47
1889.....	2,804	239	11.73
1890.....	2,962	246	12.04
1891.....	3,167	259	12.23
1892.....	3,174	257	12.35
1893.....	2,983	245	12.18
1894.....	3,192	257	12.43
1895.....	3,171	252	12.58

Bland länen företedde år 1895 Vesternorrlands län den högsta medeltillverkning (4,860 ton) per masugn och Östergötlands län, af hvars 4 masugnar 3 voro i gång hela året, den högsta medelblåsningstid (345 dygn) per masugn, hvaremot såväl lägsta medeltillverkningen (387 ton) som lägsta medelblåsningstiden (94 dygn) per masugn förekom i Jönköpings län. Högsta medeldygnstillverkningen hade Vesternorrlands och Kopparbergs¹⁾ län att uppvisa med resp. 15.43 och 15.02 ton per masugn, lägsta åter Jönköpings län med 4.12 ton, hvilket allt jemte hithörande förhållanden för år 1894 inhämtas af efterföljande tabellariska sammanställning:

Tackjernstillverkningen per masugn inom länen åren 1894 och 1895.

L ä n.	Medeltillverkning		Medelblåsningstid		Medeldygnstillverkning	
	per masugn.					
	Ton.		Dygn.		Ton.	
	1894.	1895.	1894.	1895.	1894.	1895.
Stockholms län.....	2,374	1,289	237	128	10.04	10.07
Upsala län.....	3,261	3,192	268	254	12.15	12.57
Södermanlands län	1,449	808	214	157	6.77	5.15
Östergötlands län..	4,032	4,193	347	345	11.63	12.15
Jönköpings län.....	—	387	—	94	—	4.12
Kalmar län.....	3,184	2,566	315	260	10.12	9.87

¹⁾ Vid ett inom detta län beläget verk, nemligen Domnarfvets jernverk, uppgick medeldygnstillverkningen per masugn till 26.26 ton, hvilket var den högsta produktion, som förekom vid något verk i riket.

L ä n.	Medeltillverkning		Medelblåsningstid		Medeldygnstillverkning	
	per masugn.					
	Ton.		Dygn.		Ton.	
	1894.	1895.	1894.	1895.	1894	1895.
Vermlands län.....	2,898	2,437	260	228	11·17	10·69
Örebro län	2,805	2,770	241	239	11·66	11·59
Vestmanlands län..	3,003	3,574	273	302	11·02	11·84
Kopparbergs län...	3,787	3,876	259	258	14·63	15·02
Gefleborgs län.....	3,409	3,950	247	281	13·82	14·06
Vesternorrlands län	5,521	4,860	364	315	15·17	15·43
Vesterbottens län..	1,170	—	92	—	12·72	—
Hela riket	3,192	3,171	257	252	12·43	12·58

Masugnarnes tillverkningar år 1895, närmare specificerade, utgjordes af följande olika slags tackjern, oberäknadt gjutgods framställt direkt från masugn:

Smides- och puddeltackjern.....	240,666 ton
Bessemer- och Martintackjern	198,475 »
Spegeljern.....	1,338 »
Gjuttackjern för aducering.....	8,500 »
Gjuttackjern för andra ändamål	7,716 »
Summa 456,695 ton.	

De olika tackjernssorternas kvantitativa betydelse har, procentiskt uttryckt, varit följande under de fyra senaste produktionsåren:

	1892.	1893.	1894.	1895.
Smides- och puddeltackjern	66·13 %	63·86 %	56·39 %	52·70 %
Bessemer- och Martintackjern	30·53 »	32·52 »	40·19 »	43·46 »
Spegeljern	0·19 »	0·29 »	0·23 »	0·29 »
Gjuttackjern för aducering.....	1·10 »	1·55 »	1·30 »	1·86 »
Gjuttackjern för andra ändamål.....	2·05 »	1·78 »	1·89 »	1·69 »
Summa	100·00 %	100·00 %	100·00 %	100·00 %

Det förstnämnda slaget, smides- och puddeltackjern, framställdes år 1895 inom alla de tolf tackjersproducerande länen i kvantiteter, vexlande från 64,436 ton i Kopparbergs ned till 55 ton i Södermanlands län. Tillverkning af Bessemer- och Martintackjern egde rum inom nio olika län, af hvilka dock Örebro, Kopparbergs och Gefleborgs tillsammans lemnade öfver 7/10 af samfälda beloppet. Spegeljern producerades endast inom Kopparbergs län, nemligen vid Schisshyttans jernverk. Aduceringsjern framställdes inom fem olika län, men i betydligare mängd endast inom Örebro och Södermanlands län, hvilkas tillverkning uppgick till sammanlagdt 7,822 ton, motsvarande 92 procent. Annat gjuttackjern förekom deremot i tio skilda län med produktionsbelopp vexlande mellan 1,641 ton (Örebro län) och 90 ton (Upsala län).

c) Framställning af smidbart jern och stål.

Antalet år 1895 begagnade verk för beredande af smidbart jern och stål uppgick enligt tab. 3 till 145 mot 152 år 1894. Förenämnda 145 verk voro belägna inom nitton olika län (Stockholms stad inberäknad), af hvilka Örebro län hade att uppvisa det största antalet, 24, och Kopparbergs län det näst största, 19, medan Vestmanlands län räknade 16, Gefleborgs 15, Vermlands 13, Östergötlands 12, Upsala 10 o. s. v.

De härदार och andra ugnar, som under redogörelseåret varit använda för omvandling af tackjern till smidbart jern och stål äfvensom af smidesjern till stål, återfinnas jemväl i förberörda tabell, men några hjelpugnar, såsom räckerhärदार och vällugnar m. m. d., äro lika litet här upptagna som rostugnar och varmluftsapparater vid tackjernstillverkningen.

Antalet använda Lancashiresmälthärदार utgjorde 306, fördelade på 13 olika län, antalet Franche-Comté-härदार 35, äfvenledes för delade på 13 län, Vallonsmälthärदार 23 inom 3 län samt skrotsmältningshärदार 16, spridda inom 8 län. Sammanlagdt begagnades således 380 härदार för färskning och skrotsmältning, hvaraf inemot hälften eller 175 funnos inom Örebro, Vestmanlands och Kopparbergs län. Af puddelugnar voro under året, likasom under närmast föregående år, endast 4 i bruk, nemligen 3 i Vestmanlands och 1 i Östergötlands län. För götmetalls framställande användes år 1895 inom 12 särskilda län 68 ugnar, hvaraf 30 Bessemer-, 33 Martin- och 5 degelstålsugnar. De under året i bruk varande brännstålsugnarne voro till antalet 6, tillhörande 4 olika län.

För att få summan af allt smidbart jern och stål äro i tab. 4 sammanförda ovälda såväl smältstycken och råskenor som göt. Det är nemligen endast af dessa ovälda mellanprodukter, som hela summan af smidbart jern och stål kan erhållas, ty utom att dessa såsom sådana delvis exporteras, blir en annan del deraf såsom ämnesjern dels vid jernverken sjelfva använd till manufaktur, dels afyttrad till inhemska mekaniska verkstäder, och då ingendera af dessa delar inom landet omvandlas till sådana produkter, som böra inordnas i berättelsen om bergshandteringen, kan aldrig summan af väldt¹⁾ jern och stål, stång-, fason- och finjern m. fl. i tab. 5 upptagna produkter, gifva ett riktigt begrepp om tillverkningsbeloppet af smidbart jern och stål. De år 1895 erhållna mellanprodukterna, deri inberäknadt skrotadt gjutgods af smidbart jern och stål, utgjordes af:

Ovälda smältstycken och råskenor	188,726 ton = 48·82 proc.
Oväld götmetall.....	197,177 » = 51·01 »
Blåsstål eller öräckt brännstål	653 » = 0·17 »
Summa	386,556 ton = 100·00 proc.

¹⁾ Såsom väldt har räknats äfven sådant jern och stål, som med delvis bibehållet framställningsvärme före utvalsningen endast insatts i värmeutjemnings- eller avettningsgropar.

Förstnämnda tillverkningar eller smältstycken och råskenor utgjordes till allra största delen, 172,883 ton eller 91⁶ proc., af Lancashire-smältstycken. Af andra i hård beredda smältstycken, deri äfven inräknade sådana, af hvilka Franche-Comté-stångjernet blifvit framställt, uppgick årsproduktionen till endast 14,051 ton eller 7⁴ proc., och återstående 1,792 ton (1 %) utgjordes af puddelråskenor. Under den senast gångna femårsperioden har tillverkningen af smältstycken och råskenor omfattat följande kvantiteter:

år 1891	224,651 ton
» 1892	235,426 »
» 1893	225,532 »
» 1894	204,517 »
» 1895	188,726 »

hvaraf inhemtas, att tillverkningen fortfarande är i nedgående och år 1895 understigit föregående årets produktion med 15,791 ton eller 7⁷ procent.

Det andra slaget af hithörande produkter, nemligen götmetall, utgjordes af 97,320 ton (49⁴ %) Bessemer-, 99,259 ton (50³ %) Martin- och 598 ton (0³ %) degelgötmetall. Med undantag af 2,857 ton skrotadt gjutgods, hvaraf största delen eller 2,784 ton Martingjutgods, bestod ofvannämnde belopp uteslutande af göt. Tillverkningen af götmetall under hvartdera af åren 1891—1895 inhemtas af nedanstående produktions-siffror, som utvisa kvantiteterna i ton:

År.	Bessemermetall.	Martinmetall.	Degelgötmetall.	Summa götmetall.
1891.....	92,985	78,197	707	171,889
1892.....	82,422	76,556	617	159,595
1893.....	84,398	81,889	558	166,845
1894.....	83,322	84,003	510	167,835
1895.....	97,320	99,259	598	197,177

Jemföras de senaste tvenne årens siffror, visar sig ökning med afseende på alla tre slagen af götmetall, nemligen med resp. 13,998, 15,256 och 88 ton. I sin helhet har alltså produktionen af götmetall under år 1895 ökats med 29,342 ton eller 17⁵ procent och för första gången öfverstigit välljers-tillverkningen.

Med den så kallade basiska defosforiseringsmetoden hafva i vårt land år 1895 framställts 37,842 ton i ofvan angifna belopp inräknad götmetall, hvaraf 17,824 ton Bessemer- och 19,934 ton Martingöt samt 84 ton Martingjutgods. Den ojemförligt största delen af ifrågavarande tillverkningar har framställts vid Domnarfvets och Avesta jernverk i Kopparbergs län, hvarförutom mindre kvantiteter tillverkats vid Ankarstrum i Kalmar län, Kallinge i Blekinge län, Gullöfors i Elfsborgs län samt Surahammar i Vestmanlands län.

Uti tab. 5 redogöres för väldigt jern och stål, stång-, fason- och finjern samt -stål jemte andra gröfre tillverkningar af smidesjern och stål, som, oberäknadt i vissa fall omvällningar, direkt framställts af tillförene ej valda ämnen. Då allt sådant, som med fog kan anses såsom verklig manufaktur, icke med större rätt än t. ex. vid jernverk framställda maskiner kan sägas höra till bergshandteringen, har, på sätt i närmast föregående årsberättelser skett, all

egentlig manufaktur, såsom bleck- eller tunnplåt, spik, redskapssmide och mera dylikt, som framställs af förut väldigt jern och stål, uteslutits ur förevarande redogörelse och, likasom efter omsmältning af tackjern beredt gjutgods, öfverflyttats till berättelsen om fabriker och manufakturer, hvaremot grofplåt för ångpannor, fartyg, bryggor m. m. d., jernvägsskenor med skarjern och bottenplåtar, jernvägshjulband (tyres), axlar, ankare och andra grofsmiden, hvilka alla med omedelbart föregående vällning mera direkt framställas, i denna tabell sammanställts med stång-, fason- och finjern samt -stål, som af enahanda ämnen på liknande sätt beredas. I fråga om axlar och somliga andra grofsmiden må dock anmärkas, att i de undantagsfall, då dylika tillverkningar utföras vid mekaniska verkstäder utan egen jern-tillverkning, blifva desamma redovisade i berättelsen om fabriker och manufakturer, hvaraf följer, att här meddelade siffror måhända icke fullt omfatta produktionen i sin helhet.

För lättare öfverblick af de olika tillverkningar, som i förenämnda tab. 5 finnas specificerade särskildt för hvarje län, äro i efterföljande tablå sammanförda årsuppgifterna, för så vidt de afse produktionen inom hela riket, med jämförelse-siffror för 1894, hvarjemte i skilda kolumner procentiskt angifvits hvarje år 1895 redovisad tillverknings fördelning på de ämnen, välljern och götmetall, hvaraf densamma framställts:

Tillverkningar af smidesjern och stål åren 1894 och 1895.

	Tillverkningsbelopp		Ökning (+) eller minskning (-) år 1895.	År 1895 framställda af	
	år 1894.	år 1895.		välljern.	götmetall.
	T o n.			Procent.	
Valda ämnen för export (blooms, billets etc.).....	8,083	9,488	+ 1,405	0 ¹⁴	99 ⁸⁶
Stångjern och -stål.....	146,786	168,270	+ 21,484	61 ⁸²	38 ⁶⁸
Ej spec. fasonjern och -stål	8,324	12,171	+ 3,847	1 ²⁹	98 ⁷¹
Band-, söm- och ej spec. finjern och -stål	78,092	78,168	+ 76	55 ⁶³	44 ³⁷
Valstråd i ringar	25,764	26,038	+ 274	32 ³⁸	67 ⁶²
Grof plåt	10,850	12,028	+ 1,178	0 ⁵¹	99 ⁴⁹
Jernvägsskenor.....	3,644	2,884	- 760	—	100 ⁰⁰
Skarfjern och bottenplåtar	384	387	+ 3	40 ³¹	59 ⁶⁹
Jernvägsbjulband (tyres)...	1,391	900	- 491	—	100 ⁰⁰
Axlar.....	1,975	1,897	- 78	17 ⁸⁴	82 ⁶⁶
Ankare och andra grofsmiden	1,009	695	- 314	28 ⁶⁸	71 ⁸⁷
Summa	286,302	312,926	+ 26,624	49⁸⁶	50¹⁴

Såsom af ofvanstående synes, har produktionen under redogörelseåret ökats med 26,624 ton, beroende förnämligast på stegring i tillverkningen af stångjern och -stål, hvaraf produktionen ökats från 146,786 ton till 168,270 ton eller med 14⁶ proc. Tablå utvisar, bland annat, äfven att 49⁸⁶ proc. af de för år 1895 upptagna tillverkningarna framställts af välljern och 50¹⁴ proc. af götmetall. Dessa procenttal motsvarades år 1894 af resp. 55 och 45 proc., hvarigenom ådaga-

lägges, att götmetallens användning för framställande af inhemska jern- och ståltillverkningar, jemförd med välljersförbrukningen för enahanda ändamål under redogörelseåret ökats, så att numera en något större kvantitet framställes af götmetall än af välljern.

Den i tablån först upptagna tillverkningen, välda blooms och billets för export, framställes år 1895 inom sex af rikets län, men hufvudsakligen eller till mer än $\frac{2}{3}$ i Vermlands och Gefleborgs län med resp. 2,272 och 4,165 ton.

Stångjern och -stål framställes uti aderton olika län. Främst bland dessa i afseende på årstillverkningens storlek stod Vestmanlands län med 35,692 ton; dernäst följde Kopparbergs län med 30,610 ton, Gefleborgs med 21,354 ton, Östergötlands med 19,938 ton, Örebro med 18,538 ton, Vermlands med 17,356 ton och Upsala med 12,916 ton, medan för öfriga elfva län samfälda tillverkningen ej steg högre än till 11,866 ton.

Det för ej särskildt specificerad fasonjern och -stål ofvan anförda produktionsbeloppet hemtades nästan uteslutande från Gefleborgs, Kopparbergs och Örebro län, hvilka redovisade resp. 6,982, 3,754 och 1,213 ton, under det att återstående 222 ton fördelade sig på Vermlands och Vestmanlands län.

Beträffande band-, söm- och ej särskildt specificerad finjern och -stål framstod bland de sju med dylik tillverkning under redogörelseåret sysselsatta länen Örebro län såsom det i sådant hänseende produktivaste. Dess bidrag utgjorde nemligen 23,880 ton, medan från Kopparbergs län erhöles 14,642, från Vermlands 12,701, från Vestmanlands 10,086, från Gefleborgs 9,611 samt från Östergötlands och Kalmar län tillsammans 7,248 ton.

Valstråd i ringar framställes i sju olika län, dock företrädesvis i Kopparbergs med 10,976 ton, Vermlands län med 6,087 och Örebro med 4,848 ton, hvarjemte Gefleborgs län bidrog med 2,001 ton, Vestmanlands med 1,708 ton samt Östergötlands och Kalmar med tillsammans 418 ton.

Grof plåt tillverkades vid jernverk belägna inom Östergötlands, Örebro, Vestmanlands och Kopparbergs län, dock i öfvervägande mängd inom sistnämnda län, hvars uppgifna produktion utgjorde 7,430 ton eller mer än $\frac{3}{5}$ af totala årstillverkningen. Utvalsning af jernvägsskenor äfvensom af skarfjern och bottenplåtar egde rum uteslutande inom Kopparbergs län, likasom jernvägshjulband (tyres) utvalsades endast inom Gefleborgs län.

Axlar framställes i nämnvärd mängd endast inom Vermlands, Vestmanlands, Kopparbergs och Gefleborgs län, andra gröfre smiden åter hufvudsakligen i Östergötlands och Vestmanlands län.

Under förutsättning att de för tidigare år än 1892 till Kollegium inkomna och under rubriken stångjern upptagna tillverkningsbelopp omfattat såväl hvad här i mera egentlig bemärkelse förstått med stångjern jemte ej specificerad fason- och finjern samt valstråd i ringar som ock, åtminstone delvis, välda blooms och billets, ställer sig en jemförelse i afseende å rikets stångjernstillverkning i vidsträckt bemärkelse under hvardera af åren 1891—1895 så, som nedanstående siffror utvisa:

år 1891.....	280,430 ton
» 1892.....	273,510 »
» 1893.....	266,727 »
» 1894.....	267,049 »
» 1895.....	294,135 »

För vinnande af kännedom om förhållandet mellan smidt och valsadt stångjern och -stål har i tab. 6 en uppdelning gjorts, af hvilken framgår bland annat att, oberäknadt fin- och fasonjern samt -stål, som framställes uteslutande medelst valsning, år 1895 bereds 37,381 ton stångjern och -stål medelst smidning och 117,229 ton medelst valsning. Huruledes förhållandet i afseende å användningen af smidning eller valsning vid framställande af stångjern och -stål i inskränkt bemärkelse under de sist gångna åren förändrats till relativ förmån för den senare metoden, framgår af efterföljande siffror:

År.	Stångjern och -stål, beredd medelst smidning.	valsning.
1892	46,693 ton = 34 ¹ / ₁ proc.	90,306 ton = 65 ⁹ / ₁₀ proc.
1893	43,072 » = 31 ⁸ / ₁₀ »	92,479 » = 68 ² / ₁₀ »
1894	39,738 » = 29 ⁵ / ₁₀ »	94,896 » = 70 ⁵ / ₁₀ »
1895	37,381 » = 24 ² / ₁₀ »	117,229 » = 75 ⁸ / ₁₀ »

Af den för år 1895 angifna kvantiteten smidt stångjern och -stål hade 32,599 (87²¹/₁₀₀ %) utsmidts af smältstycken, 4,523 (12¹⁰/₁₀₀ %) af götmetall och 259 ton (0⁶⁹/₁₀₀ %) af brännstål. Af valsadt stångjern och -stål i inskränkt bemärkelse hade sagda år 65,817 ton (56¹⁴/₁₀₀ %) utvalsats af i härd beredd jern, 40 ton (0⁰⁴/₁₀₀ %) af puddeljern och -stål samt 51,372 ton (43⁸²/₁₀₀ %) af götmetall.

Smidt stångjern och stål framställes inom sju olika län, hvaribland Upsala och Örebro län intogo främsta rummen med en årstillverkning af resp. 7,294 och 7,136 ton. Medelst valsning beredd stångjern och -stål framställes åter inom tolf län, bland hvilka Vestmanlands län hade att uppvisa den högsta produktionen, 27,770 ton eller inemot $\frac{1}{4}$ af totalbeloppet.

B) Andra bergverksprodukter än jernmalm och jern.

a) Malmer.

Utur de för vinnande af annan malm än jernmalm år 1895 arbetade grufvor hafva, såsom af de i tab. 7 sammanförda uppgifterna kan i detalj inhemtas, följande kvantiteter malm af olika slag blifvit uppfordrade:

	Antal med malmfångst arbetade grufvor.	Antal län, inom hvilka grufvorna varit belägna.	Erhållen malm. Ton.
Guldmalm	2	1	459
Silfver- och blymalmer	45	4	12,045
Kopparmalm	36	7	26,009
Zinkmalm	28	4	31,349
Manganmalm.....	8	4	3,117
Antimonmalm	1	1	1 ⁵
Svafvelkis	3	3	221

I samma tabell finnas äfven meddelade fullständiga uppgifter angående kvantiteten brutet berg och malm tillsammans. Då emellertid ur det samtidigt med malmerna lösbrutna gråberget i regeln utskrädts flera sorters malm, har det ej varit möjligt att för hvarje malmslag specifikt angifva den deremot svarande bergmassan. Inalles utgjorde kvantiteten brutet berg och malm 223,453 ton, hvarur erhållits ofvannämnda olika malmslag, som sammanlagda uppgå till ett belopp af 73,201⁵ ton och alltså utgöra 32⁸ proc. af hela den brutna bergmassan.

För att åskådliggöra i hvad mån brytningen af förestående malmer ökats eller minskats under år 1895 i förhållande till enahanda brytning under hvardera af närmast föregående fyra år, har Kollegium här nedan sammanställt uppgifterna i berörda hänseende för femårsperioden 1891—1895 med angifvande af kvantiteterna i ton:

	1891.	1892.	1893.	1894.	1895.
Guldmalm	2,680	3,463	2,441	—	459
Silfver- o. blymalmer	15,044	19,803	21,043	14,825	12,045
Kopparmalm	21,883	24,069	22,033	25,710	26,009
Koboltmalm	244	53	101	—	—
Zinkmalm	61,591	54,981	46,623	47,029	31,349
Manganmalm	9,080	7,832	7,061	3,359	3,117
Molybdenmalm	—	0 ¹	0 ¹	—	—
Nickelmalm	483	—	—	—	—
Antimonmalm	—	—	—	0 ⁰³	1 ⁵
Svafvelkis	1,659	1,249	480	656	221

Vid jemförelse mellan de tvenne sist förflutna årens produktionssiffror framgår, att under år 1895 brytningsmängden ökats i fråga om kopparmalm med 299 ton (1² %) samt antimonmalm från 0⁰³ till 1⁵ eller med 1⁴⁷ ton, men att minskning egt rum i afseende å silfver- och blymalmer med 2,780 ton (18⁸ %), zinkmalm med 15,680 ton (33³ %), manganmalm med 242 ton (7² %) samt svafvelkis med 435 ton (66³ %). Dessutom har under redogörelseåret 459 ton guldmalm brutits, hvaremot ingen brytning af dylik malm egde rum år 1894.

b) Stenkol och eldfasta leror.

Enligt det i tab. 8 meddelade sammandrag af uppgifterna rörande uppfordringen år 1895 ur rikets stenkolgrufvor användes för densamma nämnda år 11 uppfordringsschakt, alla belägna i Malmöhus län. Totala brytningsmängden eller kvantiteten brutet berg, stenkol och lera utgjorde sammanlagdt 406,179 ton, hvaraf erhållits 223,652 ton stenkol af olika kvaliteter samt 120,385 ton eldfasta leror, som hufvudsakligen tillgodogjorts för tillverkning af tegel och annat lergods.

På de i tabellen närmare angifna stenkolssorterna fördelade sig hela summan så, som följer:

N:r 1	123,893 ton = 55 ⁴⁰ proc.
N:r 2	82,558 » = 36 ⁹¹ »
N:r 3	17,201 » = 7 ⁶⁹ »

Summa 223,652 ton = 100⁰⁰ proc.

För lättare öfversigt af tillverkningarna under sistförflutna fem år meddelas följande kvantitetsuppgifter, hvilka beträff-

fande år 1891 äro beräknade efter de grunder, som finnas närmare angifna i Kollegii underdåniga berättelse angående bergshandteringen 1892, sid. XIII:

År.	Stenkol.	Eldfasta leror.
1891	198,033 ton	134,909 ton
1892	199,380 »	123,096 »
1893	199,933 »	138,469 »
1894	195,950 ¹) »	129,617 »
1895	223,652 »	120,385 »

Brytningen af stenkol har, enligt hvad förestående siffror ådagalägga, år 1895 försiggått i större skala än år 1894. Skillnaden i de under sagda tvenne år vunna totalbeloppen uppgår till 27,702 ton, hvilket betecknar en relativ produktionsökning sistlidet år af 14¹ proc. I fråga åter om förhållandet mellan de under senaste tvenne åren uppfordrade kvantiteterna eldfast lera utvisa ofvanstående siffror för redogörelseåret en minskning med 9,232 ton, motsvarande 7¹ proc.

När, för utronande af arbeteffekten vid stenkolgrufvorna, kvantiteten lösbrutet berg jemföres med antalet under jord sysselsatta arbetare, erhållas beträffande de fyra senaste åren följande relationer:

År.	Brytningsmängd. Ton.	Antal arbetare under jord.	Ton lösbrutet berg pr arbetare.
1892	382,209	1,260	303
1893	388,213	1,217	319
1894	399,898	1,199	334
1895	406,179	1,219	333

c) Metaller.

Under hänvisning, för närmare detaljers inhemtande, till tab. 9 får Kollegium i afseende å hithörande produkter meddela följande öfversigt.

Guld. Produktionen år 1895 omfattade ett belopp af 85²⁹¹ kilogram, hvaraf 77²⁶¹ kilogram framstälts vid Falu kopparverk samt det öfriga vid Ädelfors guldverk i Jönköpings län och Kafveltorps blyhytta i Örebro län. Den allra största delen eller 83⁹⁶¹ kg. hade bekommits på våta vägen och endast 1³³⁰ kg. på torra vägen. Jemfördt med 1894 års guldproduktion, visar resultatet för år 1895 en minskning af 8³¹² kg. och är den lägsta produktionssiffran under de fem sistförflutna åren, såsom af nedanstående siffror, hvilka jemväl afse årsmedeltalen för femårsperioderna 1861—1895, närmare belyses.

Åren 1861—65	14 ⁸⁹⁵ kg.	År 1891	109 ⁵⁸⁰ kg.
» 1866—70	8 ²³² »	» 1892	87 ⁶²⁶ »
» 1871—75	5 ¹³³ »	» 1893	93 ³⁷⁶ »
» 1876—80	5 ⁷⁷⁶ »	» 1894	93 ⁶⁰³ »
» 1881—85	24 ⁷⁹⁶ »	» 1895	85 ²⁹¹ »
» 1886—90	77 ⁵⁷⁷ »		
» 1891—95	93 ⁸⁹⁵ »		

¹) Enligt bergmästareembetets i Södra bergmästaredistriktet uppgift i dess senaste relation var den för år 1894 uppgifna kvantiteten stenkol, 213,634 ton, oriktig, beroende derpå att dåvarande egaren till Boserups stenkolgrufva uppgifvit såsom derstädes under året brutna 14,800 ton stenkol n:r 1, 2,800 t. n:r 2 och 2,000 ton flis i st. för resp. 1,264, 652 och 0 ton.

Silfver. Samfälda produktionsbeloppet vid de med tillverkning af silfver år 1895 sysselsatta verk uppgick till 1,188 kg., hvartill Sala silfververk ensamt bidragit med 849⁴ kg. eller 71³ proc. Det vid Ädelfors guldverk och Falu kopparverk framställda silfret, 191⁶ kg., hade vunnits på våta vägen, hvaremot allt det öfriga bekommit på torra vägen. I likhet med år 1894 visade redogörelseåret ett mindre gynsamt resultat, i det att tillverkningsmängden minskats med 1,681³ kg. eller 58⁸ proc. Årsproduktionen i sin helhet utgjorde i genomsnitt:

Åren 1861—65.....	1,128 ⁹ kg.	År 1891.....	3,658 ⁰ kg.
» 1866—70.....	1,185 ³ »	» 1892.....	5,210 ⁶ »
» 1871—75.....	779 ⁹ »	» 1893.....	4,464 ⁶ »
» 1876—80.....	1,116 ⁹ »	» 1894.....	2,869 ⁵ »
» 1881—85.....	1,713 ⁰ »	» 1895.....	1,188 ⁰ »
» 1886—90.....	4,254 ² »		
» 1891—95.....	3,478 ¹ »		

Bly. Det under år 1895 för riket uppnådda produktionsbeloppet utgjorde 1,228,779 kg. frisk- och raffinadbly samt 27,300 kg. blyglete (silfverglitt), tillsammans 1,256,079 kg. eller 925,716 kg. (280 %) mera än närmast föregående år. Denna högst afsevärda ökning beror till hufvudsaklig del på en betydande stegring i tillverkningen vid Sala silfververk.

Under femårsperioderna från och med 1861 samt åren 1891—1895 omfattade blytillverkningen i medeltal per år nedanstående belopp:

Åren 1861—65 ...	444,770 kg.	År 1891.....	320,095 kg.
» 1866—70 ...	395,833 »	» 1892.....	801,327 »
» 1871—75 ...	53,592 »	» 1893.....	472,008 »
» 1876—80 ...	71,985 »	» 1894.....	330,363 »
» 1881—85 ...	269,422 »	» 1895.....	1,256,079 »
» 1886—90 ...	274,358 »		
» 1891—95 ...	635,974 »		

Koppar. Koppertillverkningen, som i äldre tider varit en för landet ganska betydande inkomstkälla, men under senare åren befunnit sig i ett tillstånd af utmattnings, har under 1895 lemnat som årsresultat 61,699 kg. garkoppar och 154,606 kg. på våta vägen bekommen raffinadkoppar eller inalles 216,305 kg., hvilket är 133,594 kg. (38² %) mindre än år 1894. Af de tre verk, som tillsammans åstadkommit förenämnda belopp, hade Åtvidabergs kopparverk att uppvisa den största andelen, nemligen 154,606 kg., motsvarande 71³ proc. af det hela. Vid Falu kopparverk har under år 1895 ingen tillverkning af koppar egt rum. Framställningen af gar- och raffinadkoppar har i årligt medeltal under senast tilländagångna femårsperioder och år omfattat nedan angifna kvantiteter:

Åren 1861—65...	1,731,169 kg.	År 1891.....	543,189 kg.
» 1866—70...	2,003,335 »	» 1892.....	744,617 »
» 1871—75...	1,162,358 »	» 1893.....	543,908 »
» 1876—80...	925,048 »	» 1894.....	349,899 »
» 1881—85...	770,793 »	» 1895.....	216,305 »
» 1886—90...	835,298 »		
» 1891—95...	479,584 »		

d) Diverse bergverksprodukter.

Svafvel. Vid Falu kopparverk har år 1895 ingen tillverkning egt rum. Vid nämnda verk, det enda, hvarest under de närmaste åren svafvel producerats, uppgick produktionen år 1894 till 36,000 kg., år 1893 till 75,000 kg., år 1892 till 45,000 kg. och år 1891 till 23,300 kg.

Kopparvitriol. Tillverkningen här af, som bedrifvits endast vid Falu kopparverk, uppgick år 1895 till 1,195,408 kg. eller 472,907 kg. (65³ %) mera än år 1894 samt har i öfrigt under senast tilländagångna femårsföljd omfattat nedanstående kvantiteter:

År 1891.....	612,280 kilogram
» 1892.....	579,986 »
» 1893.....	659,031 »
» 1894.....	722,501 »
» 1895.....	1,195,408 »

Årliga medeltillverkningen under femårsperioden utgjorde 753,841 kg.

Jernvitriol. Vid tre olika verk hafva år 1895 tillverkats sammanlagdt 94,125 kg. jernvitriol, hvaraf 71,000 kg. (75⁴ %) vid Skånska superfosfat- och svafvelsyrefabriken. I jämförelse med det närmast föregående året företedde redogörelseåret en till 267,793 kg. (74 %) uppgående produktionsminskning, hvilken högst betydande minskning till hufvudsaklig del beror derpå, att under redogörelseåret ingen tillverkning af jernvitriol egt rum vid Falu kopparverk. De fem senast förflutna årens produktionsciffror lemnas i efterföljande tablå:

År 1891.....	418,862 kilogram
» 1892.....	475,793 »
» 1893.....	453,846 »
» 1894.....	361,918 »
» 1895.....	94,125 »

Årliga medeltillverkningen under femårsperioden utgjorde 360,909 kg.

Rödfärg. Samfälda produktionsbeloppet vid de åtta med rödfärgstillverkning år 1895 sysselsatta verk uppgick till 1,290,970 kg., hvaraf Falu kopparverk åstadkommit mer än halfva beloppet. I förhållande till år 1894 visade redogörelseåret en ej obetydlig nedgång, i det att produktionen i sin helhet minskades med 272,761 kg. eller 17⁴ proc. Under hvartdera af de senaste fem åren har densamma utgjort:

År 1891.....	1,467,722 kilogram
» 1892.....	1,089,806 »
» 1893.....	1,370,868 »
» 1894.....	1,563,731 »
» 1895.....	1,290,970 »

Årliga medeltillverkningen under femårsperioden utgjorde 1,356,619 kg.

Koboltoxid. Vid Falu metallextraktionsverk, det enda verk hvarest under de senaste åren koboltoxid framstälts, egde under år 1895 ingen tillverkning rum. Vid nämnda verk uppgick tillverkningen deraf år 1894 till 1,580 kg., år 1893 till 3,298 kg., år 1892 till 7,138 kg. samt år 1891 till 6,260 kg.

Alun. Tillverkningen häraf, bedrifven vid trenne olika verk, men till det ojemförligt största omfånget af Skånska superfosfat- och svafvelsyre-fabriks-aktiebolaget i Helsingborg, har omfattat följande belopp:

År 1891.....	542,410 kilogram
» 1892.....	355,608 »
» 1893.....	357,495 »
» 1894.....	261,009 »
» 1895.....	286,284 »

hvaraf synes, att produktionen under redogörelseåret ökats med 25,275 kg. eller 9·7 procent.

Årliga medeltillverkningen under femårsperioden utgjorde 360,561 kg.

Blyerts. Under redogörelseåret har blyertstillverkning bedrifvits endast vid Vestanfors grafitverk i Vestmanlands län, hvarest densamma uppgick till 6,912 kg. slammad och anrikad blyerts mot 96,310 kg. eller nära femton gånger mer år 1894. Vid blyertsstampverket Malmen, äfven beläget inom Vestmanlands län, hvarest under år 1894 producerades 9,320 kg. slammad blyerts, egde under redogörelseåret ingen tillverkning rum. Produktionen utgjorde:

År 1891.....	16,750 kilogram
» 1892.....	15,423 »
» 1893.....	49,350 »
» 1894.....	105,630 »
» 1895.....	6,912 »

Årliga medeltillverkningen under femårsperioden utgjorde 38,813 kg.

C) Arbetskraft.

a) Motorer.

De för bergverks- och bruksrörelsen använda motorer hafva, såsom af tab. 11 närmare inhemtas, år 1895 utgjort ett antal af 1,621, nämligen 468 vid grufvorna och 1,153 vid öfriga bergverk, hvilket senare antal är något mindre än det för år 1894 uppgifna (1,194), beroende derpå att 1895 års primäruppgifter, fullständigare än under föregående året egde rum, innehållit redogörelser angående sådana motorer, som användts hufvudsakligen för åstadkommande af gjutgods genom tackjerns omsmältning samt för egentlig manufakturstillverkning, och hvilka samtliga öfverflyttats till berättelsen om fabriker och manufaktur, för att derstädes i sinom tid redovisas.

Ojemförligt största delen af det år 1895 redovisade antalet motorer utgjordes af vattenhjul och turbiner (1,191) samt ångmaskiner (315).

För ej mindre än 1,508 af de motorer, för hvilka antalet hästkrafter efterfrågats, har styrkan blifvit uppgifven, och utgjorde densamma inalles 57,888 hästkrafter, hvaraf för vattenhjul och turbiner 46,979, ångmaskiner 10,632 och andra maskiner 277 hästkrafter. I fråga om en ångmaskin och åtskilliga vattenmotorer saknas i primäruppgifterna anteckning rörande hästkrafttalet, hvilket antagligen beror derpå, att det samma icke för vederbörande förvaltningar varit ens närmelsevis känt.

Största antalet motorer eller 367 har uppgifvits från Örebro län, hvarefter följa i ordning Kopparbergs län med 297, Vestmanlands med 208, Vermlands med 189 och Gefleborgs med 177. Uti öfriga sexton län vexlade antalet från 85 i Upsala till endast 1 i Kristianstads län.

I afseende på omfattningen af motorernas uppgifna styrka stod Kopparbergs län främst med sammanlagdt 12,760 hästkrafter och efterföljdes närmast af Gefleborgs (10,438), Örebro (9,822), Vermlands (9,186), Vestmanlands (6,247), Östergötlands (2,842), Upsala (2,210) och Malmöhus län (1,336), under det att i intet af återstående tretton län hästkrafttalet uppgick till 1,000.

Vattenhjul och turbiner synas hafva den största användningen inom Örebro län, hvarifrån uppgifvits ej mindre än 290 stycken med en sammanlagd styrka af 8,711 hästkrafter, hvaremot, då endast hästkrafttalet afses, Kopparbergs län står främst, enär det derstädes använda antalet motorer af ifrågasvarande slag — 209 eller med frånräknande af dem, rörande hvilkas hästkrafttal uppgift saknas, 205 — hade en styrka af i allt 10,909 hästkrafter.

Ångmaskinernas antal var högst eller 56 om tillsammans 1,609 hästkrafter i Kopparbergs län; den största samfälda ångkraften åter disponerade Gefleborgs län, hvars 45 ångmaskiner representerade inalles 3,751 hästkrafter. I förevarande hänseende framstående rum intogs jemväl af Malmöhus län med 40 ångmaskiner om sammanlagdt 1,304 hästkrafter samt Örebro län med 47 ångmaskiner om tillsammans 1,111 hästkrafter.

b) Arbetare.

Antalet af de vid bergverks- och bruksrörelsen i riket år 1895 använda arbetare utgjorde, enligt tab. 12, inalles 26,284 mot 25,452 år 1894.

Af samtliga år 1895 sålunda använda arbetare voro 11,026 eller 41·9 proc. sysselsatta med grufdrift och egde anställning vid:

Jerngrufvor ..... 7,644 = 69·88 proc.

Guld-, silfver- och blygrufvor ..... 293 = 2·66 »

Koppargrufvor ..... 553 = 5·01 »

Zinkgrufvor ..... 875 = 7·93 »

Andra malmgrufvor ..... 121 = 1·10 »

Stenkolsgrufvor ..... 1,540 = 13·97 »

Summa 11,026 = 100 proc.

Af den till grufvorna hörande personalen arbetade 5,726 (51.9 %) under jord och 5,300 (48.1 %) i dagen, och bland dessa senare voro 1,094, (20.7 %) sysselsatte med arbete motsvarande grufarbete under jord.

De 15,258 vid andra verk än grufvor för framställning af bergverksprodukter använda arbetarne fördelade sig sålunda, att på jernverken kommo 14,505 (95.1 %), på guld-, silver- och blyverken 158 (1.0 %), på kopparverken 132 (0.9 %) och på samtliga öfriga bergverk 463 (3.0 %).

I arbetet vid bergverks- och bruksrörelsen deltog under året inalles 423 qvinnor, hvaraf största delen eller 309 sysselsattes vid jerngrufvorna.

Endast 2,409 (9 %) af hela det uppgifna arbetareantalet voro under 18 år, nemligen 2,212 män och 197 qvinnor.

Bland de olika länen, inklusive Stockholms stad, räknade Kopparbergs län den talrikaste arbetarepersonalen, uppgående till 6,214 personer eller i förhållande till rikssiffran 23.6 proc., hvaraf mer än hälften hade sysselsättning vid jernverken och omkring tre tiondelar vid jerngrufvorna. Vid de inom Örebro län belägna grufvorna och bruken voro under året i verksamhet 5,639 arbetare, hvaraf nära hälften sysselsattes vid jernverken och mer än tredjedelen vid jerngrufvorna. I Vestmanlands län uppgick arbetarestyrkan till 3,079 personer, så att de trenne nu nämnda länen tillsammans förfogade öfver mer än halfva antalet vid rikets samtliga bergverk använda arbetare. I såväl Vermlands som Gefleborgs län utgjorde arbetarnes antal mellan 3,000 och 2,000, i hvartdera af Upsala, Östergötlands och Malmöhus län mellan 2,000 och 1,000 samt uti öfriga 14 län under 1,000 i hvartdera, vexlande från 766 i Norrbottens till endast 5 i Kristianstads län.

Förutom hvad sålunda, med stöd af uppgifterna i tab. 12, ofvan blifvit upplyst rörande antalet vid bergverken år 1895 sysselsatta arbetare, inhemtas derjemte af redogörelserna från Södra bergmästaredistriktet, att för upptagning och rengöring af sjö- och myrmalmer under året användts 3,362 dagsverken, hvaraf 3,050 i Jönköpings och 312 i Kronobergs län.

c) Olyckshändelser.

Af sådana vid grufvor och andra bergverk timade olyckshändelser, som medfört dödlig utgång eller ock men för lifstiden, lemnas i tab. 13 en öfversigt, hvaraf framgår, bland annat, att 62 dylika på 12 skilda län delade olyckshändelser inträffat under år 1895 och att dervid 49 personer drabbats af döden samt 31 lidit skada, som haft invaliditet till följd. Af samtliga olyckshändelser inträffade 40 vid grufvor och 22 vid andra bergverk. Dödsfallen fördelade sig sålunda, att 28 egde rum vid grufvorna — deraf 25 nere i grufvan — och 21 vid andra bergverk. Af de skadade voro 14 grufarbetare, medan 17 tillhörde arbetarepersonalen vid andra bergverk. Under 18 år voro 5 dödade och 2 skadade.

Rörande orsakerna till de timade olyckshändelserna inhemtas genom de af vederbörande afgifna primäruppgifterna att, i fråga först om de dödade, 35 krossats eller på annat

sätt dödats af nedfallande föremål, 1 blifvit öfverkörd af en malmvagn, 8 ljutit döden genom fall och 1 genom slag af en häfstång, 4 omkommit vid explosion, samt att, beträffande de med men för lifstiden skadade, 13 blifvit invalider i följd af krossning, klämning eller stötar af nedfallande föremål, 11 genom lossnande stenflisor, stålbitar eller dylikt, som träffat ögonen och väsentligen skadat synförmågan, 3 genom explosion, 2 genom fall, 1 genom att en malmvagn gått öfver honom samt 1 genom slag af en vändhake.

Under närmast föregående år, 1894, inträffade vid bergverken i riket inalles 48 olyckshändelser, medförande 20 dödsfall, hvaraf 14 vid grufvor, och 31 invaliditetsfall, hvaraf 22 vid grufvor. Orsaken till den betydliga ökningen i antalet olycksfall med dödlig utgång år 1895 är att söka i den detta år inträffade stora olyckshändelsen vid Hofors jernverk i Gefleborgs län, då taket å det nya valsverket instörtade, hvarvid 15 personer, deraf 4 under 18 år, dödades och 1 skadades med men för lifstiden.

D) Fyndigheters förvärfvande och försvar.

a) Koncessioner.

Koncession att i enlighet med lagen den 28 maj 1886 eftersöka och bearbeta stenkolsfyndigheter har under redogörelseåret, jemlikt nådigt bref den 6 september 1895, beviljats åt Skromberga stenkols- och industriaktiebolag å ett område inom Ekeby och Risekatslösa socknar af Malmöhus län samt den 31 december 1895 åt f. konsuln P. Ohlsson, ingenjören H. V. Vidmark och grufingenjören R. F. Lindblad å ett område inom Vestra Broby socken af Kristianstads län.

b) Mutsedlar.

Enligt tab. 15 hafva under redogörelseåret af vederbörande tjänstemän blifvit utfärdade 417 mutsedlar, hvaraf 116 å nyupptäckta och 301 å förut inmutade fyndigheter. Af hela antalet utfärdade mutsedlar gälde 201, motsvarande 48.2 proc. jernmalm, 93 eller 22.3 proc. guld-, silver- och blymalmer, 69 eller 16.6 proc. kopparmalm, 20 eller 4.8 proc. nickelmalm, 14 eller 3.4 proc. zinkmalm samt återstoden andra i tabellen upptagna malmanledningar.

Då hithörande uppgifter kunna i viss mån tjena som mätare på den vid skilda tider rådande större eller mindre lifaktigheten inom bergsnäringens och särskildt grufdriftens olika brancher, meddelas å nästföljande sida en jemförande öfversigt af förhållandena under sist gångna femårsperiod:

Antal utfärdade mutsedlar åren 1891—1895.

	1891.	1892.	1893.	1894.	1895.
Jernmalm.....	587	398	221	251	201
Guld-, silfver- och blymalmer...	124	65	53	58	93
Kopparmalm.....	51	88	67	51	69
Nickelmalm.....	20	1	16	5	20
Manganmalm.....	3	14	5	2	2
Zinkmalm.....	38	27	17	29	14
Tennmalm.....	—	—	2	—	—
Koboltmalm.....	2	5	2	4	1
Molybdenmalm.....	2	1	1	1	5
Antimonmalm.....	—	—	1	—	—
Vismutmalm.....	1	—	1	—	—
Arsenikkis.....	—	—	—	—	2
Svafvelkis.....	3	—	2	2	4
Magnetkis.....	—	—	—	—	1
Grafit.....	14	5	2	1	5
Summa	845	604	300	404	417

Den stegring af antalet utfärdade mutsedlar, som visade sig år 1894, fortfor äfven år 1895, i det att, såsom af ofvannämnda synes, de utfärdade mutsedlarnes antal ökats från 404 till 417.

Ensamt inom Norra bergmästaredistriktet hafva under året utfärdats 181 mutsedlar, och bland dessa är, enligt derom af bergmästaren i distriktet meddelad upplysning, inmutarerätt med det i Kongl. förordningen den 19 augusti 1889 stadgade förbehåll meddelad å 34 jernmalms-, 69 silfver-, bly- och zinkmalms-, 40 kopparmalms m. fl. fyndigheter samt 4 molybdenmalmsfyndigheter eller tillsammans å 147 fyndigheter, af hvilka 8 voro belägna inom Vesterbottens och de öfriga inom Norrbottens län. Räknaadt från den tidpunkt, då nämnda nådiga förordning började tillämpas, äro intill slutet af år 1895 inom distriktet utfärdade 931 mutsedlar med skyldighet för inmutaren att vara underkastad de förändrade bestämmelser om rätt för kronan att deltaga i grufarbetet och den deraf fallande vinsten, som genom ny lagstiftning kunna blifva gällande, samt utan rätt för grufegaren att tillsvidare få sig utmål anvisadt.

c) Tilldelade utmål.

Uti tab. 16 äro sammanförda uppgifter rörande de utmål, som jemlikt kap. 4 af nådiga grufvestadgan under år 1895 blifvit lagda, och inhämtas af nämnda tabell, att hela antalet dylika utmål utgjort 34, fördelade på Södermanlands län (11), Jönköpings län (2), Elfsborgs län (5), Vermlands län (2), Örebro län (5), Vestmanlands län (4), Kopparbergs län (4) och

Kommerskollegii berättelse om bergsbehandlingen år 1895.

Vesterbottens län (1) samt afseende fyndigheter, som innehållit jernmalm (26), silfver- och blymalm (1), koppar- och blymalm (3), manganmalm (3) och grafit (1). År 1894 tilldelades 33 utmål, i jemförelse hvarmed sålunda redogörelseåret visar en obetydlig ökning.

d) Arbetsskyldighetens fullgörande.

Den enligt gällande bestämmelser vederbörande åliggande skyldigheten att i utmål och koncessionerade områden verkställa ett visst föreskrifvet mått af arbete har under år 1895, såsom tab. 17 närmare utvisar, varit eller blifvit fullgjord i tillsammans 2,289 utmål samt 4 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Af ifrågavarande antal utmål voro 537 (23½ %) under hvilostånd, och i 221 (9½ %) hade arbetsskyldigheten blifvit fullgjord genom arbete under föregående år, hvaremot arbetsskyldigheten fullgjordes genom arbete under året med malm- eller stenkolsfångst i 441 (19½ %) af utmälen, utan malm- eller stenkolsfångst i 159 (6½ %), inom angränsande utmål i 677 (29½ %) samt genom erläggande af afgift i 254 (11½ %) utmål.

Af förenämnda 2,289 utmål tillhörde 1,562 eller 68½ proc. jernmalmsgrufvor, 413 eller 18½ proc. stenkolsgrufvor samt 314 eller 13½ proc. andra grufvor.

e) Beviljade hvilostånd.

Uppgifter angående utmål, för hvilka hvilostånd eller förlängning deraf beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller från och med den 1 januari 1896, finnas meddelade i tab. 14, och utvisa dessa ett sammanlagdt antal af 187 dylika utmål, tillhörande i de allra flesta eller 147 fall jernmalmsfyndigheter. Af de sålunda medgifna hvilostånden voro 154 af bergmästarne meddelade hvilostånd och 33 af bergsöfverstyrelsen, jemlikt § 44 i gällande grufvestadga, beviljade förlängningar af hvilostånd.

Af de ofvannämnda utmälen tillhörde 47 Vestmanlands län, 43 Kopparbergs, 36 Stockholms, 28 Vermlands, 14 Örebro, 7 Norrbottens, 6 Upsala, 5 Jönköpings och 1 utmål Södermanlands län.

E) Bergverkens fördelning efter egare.

Uti tab. 18 hafva för första gången sammanförts och länsvis ordnats de mestadels ur primäruppgifterna hemtade upplysningar angående förekommande olika slag af egare till grufvor, ur hvilka malm under redogörelseåret erhållits, äfvensom till jernverk och andra bergverk, hvilka under året varit i gång.

Att antalet i denna tabell upptagna verk icke till fullo öfverensstämmer med summan af de i föregående tabeller uppgifna verk, förklaras helt naturligt deraf att — med undantag för Långbanshyttan, hvars masugn och bessemerverk innehafvas af olika egare — hvarje verk här redovisats endast en gång, medan beträffande öfriga tabeller ett och samma verk på grund af sina särskilda tillverkningar stundom ingår bland uppifterna till tvenne eller flere skilda tabeller.

Af de i förenämnda tab. 18 upptagna bergverk, utgörande i allt 657, tillhörde 83 eller 12.6 proc. ensamme egare, 342 eller 52.1 proc. aktiebolag och 232 eller 35.3 proc. andra bolag, hvarunder bland annat innefattas intressentskap äfvensom sådana föreningar af vare sig aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jemte enkla bolag eller enskilde egare, hvilka icke i och för det ifrågavarande verkets drift bildat särskildt aktiebolag. De olika slagen af bergverk fördelade sig med hänsyn till egarne så, som följer:

	Tillhörande ensamma egare.		Tillhörande aktiebolag.		Tillhörande andra bolag.		Summa.	
	Antal.	Proc.	Antal.	Proc.	Antal.	Proc.	Antal.	Proc.
Grufvor	18	4.4	197	48.2	194	47.4	409	100.0
Jernverk	57	24.7	138	59.7	36	15.6	231	100.0
Andra bergverk	8	47.1	7	41.2	2	11.7	17	100.0

Häraf synes, bland annat, att grufvorna, med undantag af 4 proc. som tillhöra ensamma egare, någorlunda jemnt fördela sig på de olika slagen af bolag, medan af här redovisade jernverk fjerdedelen tillhör ensamma egare, tre femtedelar aktiebolag och endast omkring en sjettedel andra bolag.

Beträffande bergverkens fördelning efter egare inom de olika länen meddelas följande öfversigt:

	Antal bergverk, tillhörande			Summa bergverk.
	ensamma egare.	aktiebolag.	andra bolag.	
Stockholms stad	—	1	—	1
Stockholms län	1	10	4	15
Upsala län	6	12	13	31
Södermanlands län	4	6	7	17
Östergötlands län	12	7	1	20
Jönköpings län	12	1	2	15
Kronobergs län	5	—	—	5
Kalmar län	2	5	1	8
Blekinge län	—	1	—	1
Kristianstads län	1	—	—	1
Malmöhus län	—	5	3	8
Elfsborgs län	3	—	—	3
Skaraborgs län	1	3	1	5
Vermlands län	3	41	17	61
Örebro län	8	88	82	178
Vestmanlands län	6	48	39	93
Kopparbergs län	15	60	44	119
Gefleborgs län	1	22	1	24
Vesternorrlands län	1	5	2	8
Jemtlands län	—	8	—	8
Vesterbottens län	1	1	—	2
Norrbottnens län	1	18	15	34
Summa	83	342	232	657

Bland mera anmärkningsvärda förhållanden, som ofvanstående tablå utvisar, torde särskildt förtjena påpekas, att af de inom Jönköpings län i gång varande 15 bergverken ej mindre än 12 tillhöra ensamma egare samt att af de från Gefleborgs län redovisade 24 bergverken 22 befunnits tillhöra aktiebolag.

Stockholm den 5 oktober 1896.

Underdånigst

RICH. ÅKERMAN.

HJALM. GULLBERG.

A. R. Landström.

Résumé.

Les lois qui règlent actuellement l'exploitation des mines en Suède sont:

1) le code des mines du 16 mai 1884, aux termes duquel chaque citoyen suédois est autorisé à réclamer les gisements qui contiennent *a*) les minerais des métaux suivants: or, argent, platine, mercure, plomb, cuivre, fer (à l'exception des minerais de lac et de marais), manganèse, chrome, cobalt, nickel, zinc, étain, titane, molybdène, wolfram, bismuth, antimoine et arsenic, ainsi que *b*) pyrite de fer, pyrite magnétique et graphite;

2) la loi sur la recherche et l'exploitation des houilles, du 28 mai 1886, selon laquelle il est nécessaire, pour exploiter les mines de charbon, d'en obtenir la concession du Roi.

La statistique de l'industrie minérale pour l'année 1895 fait connaître que l'élévation des divers minerais en roche a donné les quantités détaillées ci-après, avec les différences constatées par rapport à l'année antérieure:

	Production en 1895. Tonnes.		Différence par rapport à 1894. Tonnes.
Minerai de fer en roche.....	1,901,971	—	24,552
Minerai d'or	459	+	459
Minerai d'argent et de plomb	12,045	—	2,780
Minerai de cuivre	26,009	+	299
Minerai de zinc	31,349	—	15,680
Minerai de manganèse.....	3,117	—	242
Pyrite de fer.....	221	—	435

En comparant les quantités de roche et de minerai réunies avec le minerai de fer obtenu, on constatera que la quantité relative de minerai en a été de 59,1 %.

Les minerais de lac et de marais ne sont pas compris dans les chiffres précités, de sorte que, pour avoir la quantité totale du minerai de fer extrait, il faut y ajouter 2,691 tonnes. L'ensemble de la production du minerai de fer s'est donc élevé à 1,904,662 tonnes.

La production de fer a fourni, comme résultat principal pour l'année 1895, les quantités suivantes:

	Production en 1895. Tonnes.		Différence par rapport à 1894. Tonnes.
Fonte	462,930	+	121
Massiaux et fers bruts en barres	188,726	—	15,791
Lingots de Bessemer.....	97,294	—	13,998
Lingots de Martin	96,475	+	14,761
Lingots de fusion au creuset	551	+	87
Fer et acier en barres	168,270	+	21,484
Fer et acier en bandes, verges etc. ...	78,168	+	76
Fil laminé en boucles (wire-rods)...	26,038	+	274
Tôle grosse	12,028	+	1,178

Les hauts-fourneaux ont produit en moyenne 3,171 tonnes par fourneau pendant l'année; le temps de production pour chaque haut-fourneau a été, en moyenne, 252 journées; la production moyenne par journée et par haut-fourneau a atteint 12,58 tonnes.

Le charbon de bois est, du point de vue pratique, le seul combustible employé dans les hauts-fourneaux de la Suède, car seulement en cas très rares, comme pour la fabrication du »Spiegel», on le mélange avec un peu de coke anglais.

Les chiffres indiquant la production des métaux autres que le fer se résument, pour l'année en question, ainsi qu'il suit:

	Production en 1895. Kilogrammes.		Différence par rapport à 1894. Kilogrammes.
Or	85 ^s	—	8 ^s
Argent	1,188	—	1,681 ^s
Plomb.....	1,256,079	+	925,716
Cuivre.....	216,305	—	133,594

Des mines de charbon, situées exclusivement dans la province la plus méridionale du royaume, la Scanie, on a extrait, en 1895, une quantité totale de 223,652 tonnes de houilles, c'est-à-dire 27,702 tonnes de plus que l'année précédente.

Dans ces mines, il y a quelques gisements d'argile réfractaire qui, exploités en partie avec le charbon, ont donné, en 1895, 120,385 tonnes d'argile, soit 9,232 tonnes de moins que l'année antérieure.

Autres substances diverses, produites dans l'industrie minérale, pendant l'année 1895, ont été:

Sulfate de cuivre	1,195,408 kilogrammes.
Sulfate de fer.....	94,125 »
Ocre rouge	1,290,970 »
Alun.....	286,284 »
Plombagine	6,912 »

Le nombre des ouvriers employés, en 1895, à l'exploitation des mines et usines a été de 26,284, soit 832 de plus qu'en 1894. Ces ouvriers se répartissent de la manière suivante:

	Personnel ouvrier.				Totaux.
	Souterrainement.		A la surface.		
	Hommes.	Enfants (au-dessous de 18 ans.)	Hommes.	Femmes et enfants (au-dessous de 18 ans.)	
Mines de fer	3,557	109	3,072	906	7,644
Autres mines métallifères	888	3	613	388	1,842
Mines de charbon.....	1,104	115	288	33	1,540
Usines à fer.....	—	—	13,485	1,020	14,505
Autres usines.....	—	—	694	59	753
Totaux	5,400	227	18,152	2,406	26,284

Le nombre des *moteurs* en activité pendant l'année 1895, ainsi que la puissance motrice, en tant qu'elle a été déclarée par les industriels, se font voir par les chiffres qui suivent ci-dessous :

	Moteurs employés				Totaux.	
	dans les mines.		aux autres exploitations minérales.		Nombre.	Puissance en chevaux.
	Nombre.	Puissance en chevaux.	Nombre.	Puissance en chevaux.		
Machines à vapeur.....	183	3,734	132	6,898	315	10,632
Moteurs à eau...	174	3,214	1,017	43,765	¹⁾ 1,181	46,979
Autres moteurs	111	277	4	—	²⁾ 115	277
Totaux	468	7,225	1,153	50,663	1,621	57,888

La statistique des *accidents* signalés dans les mines et usines comprend le nombre total des tués ainsi que tous ceux des blessés qui, par suite des accidents, sont devenus invalides. Les renseignements à cet égard, pour l'année 1895, sont résumés dans le tableau ci-après :

	Nombre des accidents.	Nombre des victimes.		
		Tués.	Devenus invalides.	Total.
Dans les mines.....	40	28	14	42
Dans les usines.....	22	21	17	38
Totaux	62	49	31	80

Par comparaison avec l'année précédente, le nombre des accidents signalés a augmenté de 14 et celui des victimes de

¹⁾ Pour 10 de ce nombre la puissance motrice n'a pas été connue. —

²⁾ Dont 102 manèges à colliers et autres moteurs sans puissance déclarée.

29 morts, tandis que les ouvriers grièvement blessés ont été du même nombre qu'en 1894.

Le nombre des *permis d'exploitation des mines*, accordés pendant l'année 1895, a été de 417, au lieu de 404 en 1894. Les gisements divers, ayant fait l'objet de ces concessions, étaient :

	Nombre des permis.	Pour cent.
Minerai de fer	201	48 %
Minerai d'or, d'argent et de plomb	93	22 »
Minerai de cuivre	69	17 »
Minerai de nickel	20	5 »
Minerai de zinc	14	3 »
Minerai d'autres substances (molybdène, graphite, pyrite etc.)	20	5 »
Totaux	417	100 %

En répartissant les mines et usines, exploitées pendant l'année 1895, à l'égard des différentes espèces de *possesseurs* actuels, on arrive aux résultats suivants :

	Appartenant à :			Nombre total.
	Possesseurs seuls.	Sociétés anonymes.	Autres sociétés.	
Nombre des Mines	18	197	194	409
» » Usines à fer.....	57	138	36	231
» » Autres usines...	8	7	2	17
Totaux	83	342	232	657

Les chiffres précités indiquent, entre autres choses, qu'environ 4 % des mines, mais près de 25 % des usines à fer se trouvent entre les mains, des possesseurs seuls, tandis que 48 % des mines et 59 % des usines sont possédés par des sociétés anonymes, ainsi qu'environ 47 % des mines, mais seulement 16 % des usines par d'autres sociétés.

TABELLER.

Tab. 1. Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.		
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.
T o n.						
Stockholms län:						
Börstils socken	Jakob Edsbergs grufva	1	—	¹⁾ 889	—	889
	Skedika gruffält	1	5,730	3,502	—	3,502
	Kohagsgrufvan	1	592	346	—	346
Valö socken	Vigelsbofältet	3	14,658	7,004	—	7,004
	Rörbergsgrufvan	1	5,640	2,640	—	2,640
Häfverö socken	Herrängsfältet	1	²⁾ 700	—	—	—
	Lappgrufvefältet	2	10,861	6,228	—	6,228
	Summa för Stockholms län	10	38,181	20,009	—	20,009
Upsala län:						
Lena socken	Salsta grufva	1	2,600	1,797	—	1,797
	Brunna grufvor	1	3,227	³⁾ 1,820	—	1,820
Alunda socken	Ramhällsfältet	6	17,088	⁴⁾ 5,530	—	5,530
Morkarla socken	Steningsgrufvan	1	⁵⁾ 2,166	970	—	970
Dannemora och Films socknar	Dannemora Norra fält	6	40,087	⁶⁾ 20,037	—	20,037
	Dannemora Mellanfält	1	26,916	⁷⁾ 16,268	—	16,268
	Dannemora Södra fält	1	11,657	⁸⁾ 4,913	—	4,913
	Konstängsgrufvan	1	12,087	4,380	—	4,380
	Summa för Upsala län	18	115,828	55,715	—	55,715
Södermanlands län:						
Tunabergs socken	Skeppsviksgrufvan	1	36	—	—	—
Svärta socken	Förola grufvor	1	1,583	441	—	441
Gåsinge socken	Skottvångs gruffält	1	2,339	1,549	—	1,549
Sköldinge socken	Kantorps grufvor	3	17,265	12,787	—	12,787
	Oskarsgrufvan	1	6,400	4,863	—	4,863
	Skalundagrufvan	1	2,000	952	500	1,452
	Vilhelminagrufvan	1	2,000	873	300	1,173
	Summa för Södermanlands län	9	31,623	21,465	800	22,265
Östergötlands län:						
Skällviks socken	Nartorps grufvor	1	11,156	3,610	—	3,610
	Summa för Östergötlands län	1	11,156	3,610	—	3,610
Jönköpings län:						
Månsarps socken	Tabergsfältet	3	⁹⁾ 354	354	—	354
	Summa för Jönköpings län	3	354	354	—	354
Vermlands län:						
Fernebo socken	Persbergs- och Yngshyttfältet	10	43,592	¹⁰⁾ 27,096	—	27,096
	Bolandsgrufvan	1	4,009	2,009	—	2,009
	Gåsgrufvefältet	1	—	¹¹⁾ 86	—	86
	Limkärnsgrufvan	1	2,483	692	—	602
	Långbansfältet	3	22,645	1,256	4,600	5,856
	Ånggrufvefältet	4	14,158	¹²⁾ 5,661	—	5,661
	Agegrufvefältet	2	7,243	3,322	—	3,322
	Björnkärnsgrufvan	1	40	5	—	5
	Getö storgufva	1	50	48	—	48
Nordmarks socken	Tabergsfältet	2	11,400	8,806	—	8,806

¹⁾ Skrädd ur äldre varp. — ²⁾ Ej skrädd, emedan separationsverket varit under ombyggnad. — ³⁾ Deraf 167 ton ur äldre varp. — ⁴⁾ Deraf 247 ton ur äldre varp. — ⁵⁾ I dagbrott. — ⁶⁾ Deraf 1,249 ton ur äldre varp. — ⁷⁾ Deraf 1,546 ton genom magnetisk separation. — ⁸⁾ Deraf 723 ton genom magnetisk separation. — ⁹⁾ I dagbrott. — ¹⁰⁾ Deraf 7 ton ur äldre varp. — ¹¹⁾ Ur nästföregående års brutna berg. — ¹²⁾ Deraf 517 ton ur äldre varp.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.		
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.
		T o n.				
	Nordmarksfältet.....	3	15,389	8,383	—	8,383
	Fiumossegrufvan	1	18,841	15,709	—	15,709
	Nordgrufvan	1	—	¹⁾ 18	—	18
	Snösockegrufvan.....	1	126	27	—	27
Gåsborns socken	Fagerbergsgrufvan.....	1	12,945	4,800	—	4,800
Kroppa socken.....	Nykroppafältet.....	4	2,912	²⁾ 562	—	562
Örebro län:	Summa för Vermlands län	37	155,833	78,480	4,600	83,080
Qvistbro socken.....	Mossgrufvan	1	30	1	—	1
	Kullgrufvan	1	60	30	—	30
	Kronobergs gruffält	1	³⁾ 220	—	—	—
Nora socken	Klacka och Lerbergs gruffält	1	16,788	⁴⁾ 9,315	—	9,315
	Timansbergfältet	3	10,131	5,824	—	5,824
	Stribergsfältet	5	70,118	4,734	35,277	40,011
	Olofsbergsgrufvan	1	1,800	660	—	660
	Ringshyttefältet ⁵⁾	3	2,772	—	1,777	1,777
	Fogdhyttefältet	3	7,719	⁶⁾ 1,673	2,450	4,123
	Pershyttefältet	4	34,988	—	13,805	13,805
	Bergsängsfältet	1	5,190	2,690	—	2,690
Vikers kapellag	Dalkarlsbergfältet	5	38,636	13,990	8,690	22,680
	Vikersfältet	1	6,609	2,260	—	2,260
	Hvilare- och Mogruffefältet.....	1	8,584	3,311	—	3,311
Jernboås socken.....	Slotterbergfältet ⁷⁾	1	5,734	⁸⁾ 3,405	—	3,405
	Rösbergfältet	1	10,524	5,292	—	5,292
	Haggruffefältet	2	7,447	2,885	—	2,885
	Linsgruffefältet	1	2,150	1,254	—	1,254
	Bromsagrufvan	1	604	143	—	143
	Lilla Krängabergsgrufvan.....	1	—	⁹⁾ 35	—	35
Hjulsjö socken	Hafsjöbergsgrufvorna	2	11,525	4,008	—	4,008
	Gröndalsgrufvan	1	4,882	¹⁰⁾ 2,184	—	2,184
	Haggrufvan	1	200	100	—	100
	Ånnenäsfältet	1	6,785	3,338	—	3,338
	Slotterbergfältet ⁷⁾	1	2,864	¹¹⁾ 2,659	—	2,659
	Lilla Nybergsgrufvan	1	¹²⁾ 50	12	—	12
	Rishöjdsbergsgrufvan.....	1	21,857	16,274	—	16,274
	Limgrufvan	1	3,356	1,759	—	1,759
Grythytte socken	Högbornsfältet.....	4	6,006	2,522	—	2,522
	Räfvaberget.....	1	400	126	—	126
	Bonsberget	1	2,000	—	722	722
	Sikbergfältet	1	2,679	1,522	—	1,522
	August-Andersgrufvan	1	2,262	941	—	941
Hellefors socken.....	Stolpbergsgrufvan	1	245	115	—	115
	Stora Sirsjöbergsgrufvan	1	600	172	—	172
	Ekebergsgrufvan.....	1	360	120	—	120
Lindes socken.....	Gränshyttfältet	1	¹³⁾ 3,810	3,464	—	3,464
	Ingelshyttfältet	2	30,989	513	14,552	15,065
	Stripafältet.....	1	66,798	—	29,500	29,500
	Rebodafältet	1	¹²⁾ 1,414	354	—	354
	Grönvoldsfältet.....	2	8,026	600	2,557	3,157
	Fanthyttfältet	1	¹²⁾ 250	100	—	100
	Siggebohyttegrufvan	1	8,037	—	2,375	2,375

¹⁾ Ur äldre varp. — ²⁾ Deraf 180 ton ur äldre varp. — ³⁾ Ej skrädd. — ⁴⁾ Deraf 986 ton genom magnetisk separation. — ⁵⁾ I 1894 års berättelse motsvaras detta gruffält af Lönnåsegrufvan och Elgabergets gruffält. — ⁶⁾ Deraf 120 ton ur äldre varp. — ⁷⁾ Slotterbergfältet är beläget till en del inom Jernboås och till en del inom Hjulsjö socken. — ⁸⁾ Deraf 1,107 ton genom magnetisk separation. — ⁹⁾ Ur äldre varp. — ¹⁰⁾ Deraf 77 ton ur äldre varp. — ¹¹⁾ Deraf genom magnetisk separation 1,513 ton, af hvilka 959 ton erhöles ur äldre varp. — ¹²⁾ I dagbrott. — ¹³⁾ Deraf 410 ton i dagbrott.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1895.

1.		2.		3.	4.	5.	6.	7.
Grufvornas (gruffältens)				Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erbållen skrädd malm.		
b o l ä g o n h e t.	b e n ä m n i n g.	T o n.						
					Svartmalm.	Blodsten.	Summa.	
	Östanbofältet.....	1	8,377	2,797	—	2,797		
	Eriksgrufvan.....	1	2,030	355	—	355		
Ramsbergs socken.....	Gråsbärgsfältet.....	2	¹⁾ 6,506	—	3,136	3,136		
	Stråssafältet.....	1	2,349	—	1,228	1,228		
	Håkansbodafältet.....	3	20,070	6,370	—	6,370		
Ljusnarsbergs socken.....	Stjelkbergsfältet.....	1	7,391	1,972	—	1,972		
	Södra Barnfallegrufvan.....	1	6,948	2,322	—	2,322		
	Kalkågrufvan.....	1	123	24	—	24		
	Norra Stållbergsfältet.....	4	5,275	1,552	—	1,552		
	Sveparegrufvofältet.....	1	128	12	—	12		
	Nilssonsgrufvan.....	1	2,450	1,023	—	1,023		
	Hvilåsefältet.....	1	1,728	765	—	765		
	Svartviksfältet.....	6	26,980	15,910	—	15,910		
	Stållbergsfältet.....	2	24,095	13,383	—	13,383		
	Sköttgrufvofältet.....	2	34,398	22,122	—	22,122		
	Mossgrufvorna.....	3	²⁾ 4,520	1,900	—	1,900		
	Summa för Örebro län	98	568,867	168,892	116,069	284,961		
Vestmanlands län:								
Skinnskattebergs socken.....	Riddarhytte odalutmål.....	7	³⁾ 14,079	⁴⁾ 4,679	1,289	5,968		
	Stripagrufvan.....	1	2,332	1,275	—	1,275		
	Rödgrufvorna.....	2	1,688	—	633	633		
	Skilå Blankagrufvan.....	1	2,189	689	—	689		
	Ulrikagrufvan.....	1	1,340	621	—	621		
	Elgtorpsfältet.....	2	6,234	1,105	854	1,959		
	Norra Skärsjögrufvan.....	1	295	—	164	164		
	Kullgrufvan.....	1	2,542	1,093	—	1,093		
	Främshyttegrufvan.....	1	1,529	1,163	—	1,163		
	Öfre Persgrufvan.....	1	1,932	1,475	—	1,475		
	Sofia- eller Krånkbergsgrufvan.....	1	35	5	—	5		
Norbergs socken.....	Risbergsfältet.....	3	39,698	—	⁵⁾ 26,035	26,035		
	Norrbergsfältet.....	1	8,736	—	6,806	6,806		
	Getbacksfältet.....	1	—	⁶⁾ 489	—	489		
	Gamla Morbergsfältet.....	1	10,033	—	6,860	6,860		
	Nya Morbergsfältet.....	1	7,153	—	4,549	4,549		
	Röbergsfältet.....	3	⁷⁾ 13,773	4,529	—	4,529		
	Kallmorbergsfältet.....	5	31,779	15,536	3,632	19,168		
	Klackbergsfältet.....	5	59,560	39,329	—	39,329		
	Kolningsbergsfältet.....	3	25,774	19,525	—	19,525		
	Andersbenningsfältet.....	1	11,264	3,333	—	3,333		
	Riddargärdsgrufvan.....	1	10,844	—	6,500	6,500		
	Stora Kylsbogrufrufvan.....	1	594	—	282	282		
	Stora Malmkärrgrufvan.....	1	8,577	4,200	—	4,200		
Vestanfors socken.....	Andersgrufvan.....	1	5,150	2,340	—	2,340		
	Nordstjernegrufvan.....	1	517	301	—	301		
	Mariagrufvan.....	1	430	—	350	350		
	Väggrufvan.....	1	468	114	—	114		
	Nedre Rakågrufvan.....	1	680	243	—	243		
	Stripbergsgrufvan.....	1	1,650	715	—	715		
	Högbergsgrufvan.....	1	700	265	—	265		
	Stortäktgrufvorna.....	2	19,279	—	⁸⁾ 17,161	17,161		
	Nedre Mattsgrufvan.....	1	771	287	—	287		

¹⁾ Deraf 886 ton i dagbrott. — ²⁾ Deraf 20 ton ej skrädd. — ³⁾ Deraf 74 ton i dagbrott. — ⁴⁾ Deraf 74 ton ur äldre varp. — ⁵⁾ Deraf 90 ton genom magnetisk separation ur äldre varp. — ⁶⁾ Ur äldre varp. — ⁷⁾ Deraf 4,157 ton i dagbrott. — ⁸⁾ Deraf 5,533 ton genom magnetisk separation; af dessa separerades 2,917 ton ur äldre varp.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1895.

1.		2.		3.	4.	5.	6.	7.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och maln.	Erhållen skrädd malm.				
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.		
				T o n.				
	Skyttgrufvan	1	1,200	500	—	500		
	Augustagrufvan	1	7,783	2,692	—	2,692		
	Flinthedsgrufvan	1	5,371	3,852	—	3,852		
	Idagrufvan	1	317	151	—	151		
	Hedgrufvan	1	1,729	314	—	314		
	Summa för Vestmanlands län	61	308,025	110,820	75,115	185,935		
Kopparbergs län:								
Kopparbergs socken	Harmsarfvets grufvor	1	5,323	2,103	—	2,103		
Svärdsjö socken	Vintjärnsfältet	4	28,587	1) 15,693	—	15,693		
Sundborns socken	Rostbergsgrufvan	1	672	372	—	372		
Vika socken	Hellsjögrufvan	1	890	328	—	328		
Silfbergs socken	Hästhagbergsgrufvan	1	4,515	2,040	—	2,040		
	Tallbottengrufvan	1	2,538	1,738	—	1,738		
	Bråfallsgrufvan	1	2,296	779	—	779		
Säters socken	Bispbergsfältet	1	16,678	12,509	—	12,509		
	Kungsgrufvan	1	2,451	—	1,838	1,838		
	Karl-Axelsgrufvan	1	455	—	341	341		
	Broddgrufvefältet	1	612	306	—	306		
Husby socken	Rällingsbergsgrufvan	1	11,438	8,758	—	8,758		
	Svedgrufvan	1	814	430	—	430		
Garpenbergs socken	Ryllshytte kompanigrufva	1	8,595	3,115	—	3,115		
	Långviksfältet	1	9,510	2) 5,836	—	5,836		
	Jönviksgrufvan	1	3,510	2,351	—	2,351		
	Sandgrufvan	1	3,000	1,000	—	1,000		
Folkärna socken	Klingbofältet	1	5,326	2,935	—	2,935		
Grangårde socken	Grängesbergsfältet	22	3) 683,380	4) 431,861	44,466	476,327		
	Björnbergsfältet	1	17,150	13,502	—	13,502		
	Skrassbäcksgrufvan	1	1,586	650	—	650		
	Burängsbergsfältet	1	13,259	7,983	—	7,983		
	Bagghyttefältet	1	5,273	2,118	—	2,118		
Ludvika socken	Gräsbergsfältet	2	11,650	—	7,364	7,364		
	Vestra Malsjöbergsgrufvan	1	8,845	4,751	—	4,751		
	Gusjögrufvan	1	1,031	531	—	531		
	Norra Malsjöbergsgrufvan	1	8,965	4,306	—	4,306		
Norrbärkes socken	Hillängsgrufvan	1	7,654	3,186	—	3,186		
	Svarthbergsfältet	4	5) 9,083	1,973	—	1,973		
	Torrstensbergsfältet	1	1,390	767	—	767		
	Norra Nybergsfältet	1	12,400	6,210	—	6,210		
	Stora Bråtgrufvan	1	4,536	2,122	—	2,122		
	Kärrgrufvefältet	3	20,589	5,678	—	5,678		
	Eldbergsgrufvan	1	3,500	1,700	—	1,700		
	Holängsfältet	1	1,428	476	—	476		
	Östanbergsfältet	1	6) 7,000	3,500	—	3,500		
	Humbobergsgrufvan	1	11,200	6,953	—	6,953		
	Summa för Kopparbergs län	67	937,129	558,560	54,009	612,569		

1) Deraf 2,183 ton genom magnetisk separation. — 2) Deraf 624 ton genom magnetisk separation. — 3) Deraf 604,119 ton i dagbrott. — 4) Deraf 2,675 ton ur äldre varp. — 5) Deraf 6,559 ton i dagbrott. — 6) Deraf 3,000 ton i dagbrott.

Tab. 1. (Forts.) Uppfordringen ur Jerngrufvorna år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm.	Erhållen skrädd malm.		
belägenhet.	benämning.			Svartmalm.	Blodsten.	Summa.
T o n.						
Gefleborgs län:						
Torsåkers socken.....	Nyängsgrufvan	1	2,807	¹⁾ 2,340	—	2,340
	Göskegrufvan	1	—	²⁾ 757	—	757
	Penninggrufvan	1	1,115	³⁾ 268	—	268
	Myggboggrufvan	1	4,784	1,766	—	1,766
	Malmberggrufvan	1	—	²⁾ 163	—	163
	Summa för Gefleborgs län	5	8,706	5,294	—	5,294
Norrbottnens län:						
Gellivara socken	Gellivara malmfält.....	16	⁴⁾ 1,017,913	624,709	—	624,709
Jukkasjärvi socken	Luossavaara malmfält.....	1	⁵⁾ 445	445	—	445
	Kirunavaara malmfält.....	1	⁵⁾ 2,425	2,425	—	2,425
	Summa för Norrbottens län	18	1,020,783	627,579	—	627,579
	Summa för hela riket	327	3,196,485	1,651,378	250,593	1,901,971

¹⁾ Deraf 237 ton ur äldro varp och 696 ton genom magnetisk separation. — ²⁾ Ur äldro varp. — ³⁾ Deraf 39 ton genom magnetisk separation. — ⁴⁾ Deraf 988,313 ton i dagbrott. — ⁵⁾ I dagbrott.

Anm. Rörande upptagningen af sjö- och myrmalmer se textafdelningen, sid. VIII.

Tab. 2. Masugnar och deras tillverkningar år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
L ä n.	Antal verk, som haft masugn i gång under året.	Antal brukbara masugnar.		Blåsnings-tid. Dygn.	T a c k j e r n.						Gjutgods, framställt direkt från masugn.	Summa tackjern och direkt från masugn framställt gjutgods.
		Under året i verksamhet.	Ej under året i verksamhet.		Smides- och puddel-tackjern.	Bessemor- och Martin-tackjern.	Spegel-jern.	Gjuttackjern		Summa tackjern.		
T i l l v e r k n i n g s b e l o p p i T o n.												
Stockholms län.....	2	2	—	256	2,578	—	—	—	—	2,578	—	2,578
Upsala län.....	6	7	—	1,775	21,779	473	—	—	90	22,342	—	22,342
Södermanlands län.....	3	3	3	470	55	—	—	1,284	1,076	2,415	8	2,423
Östergötlands län.....	3	4	1	1,380	15,265	698	—	—	411	16,374	397	16,771
Jönköpings län.....	2	2	5	188	226	—	—	—	544	770	3	773
Kronobergs län.....	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	3	3	1	780	5,704	237	—	72	1,551	7,564	134	7,698
Vermlands län.....	17	19	4	4,331	21,022	23,555	—	500	¹⁾ 701	45,778	²⁾ 532	46,310
Örebro län.....	38	42	4	10,046	63,966	42,109	—	6,538	1,641	114,254	2,108	116,357
Vestmanlands län.....	11	12	3	3,622	22,096	19,434	—	106	750	42,386	497	42,883
Kopparbergs län.....	26	33	8	8,521	64,436	59,816	³⁾ 1,338	—	132	125,772	2,152	127,924
Gefleborgs län.....	12	17	5	4,775	21,970	44,067	—	—	770	66,807	345	67,152
Vesternorrlands län.....	2	2	3	629	1,569	8,086	—	—	—	9,655	64	9,719
Vesterbottens län.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	125	146	46	36,773	240,666	198,475	1,338	8,500	7,716	456,895	6,235	462,930

¹⁾ Deraf 234 ton tillverkade med kokstillsblandning. — ²⁾ Deraf 15 ton tillverkade med kokstillsblandning. — ³⁾ Tillverkad med kokstillsblandning.

Tab. 3. Antal begagnade verk och ugnar för beredande af smidbart jern och stål år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
L ä n.	Begagnade verk.	Härdar för försäkring och skrotsmältning.					Puddelugnar.	Ugnar för götmetall.				Brännstålsugnar.
		Lanca-shire-smält-härdar.	Franchecomté-härdar.	Vallon-smält-härdar.	Skrot-smält-nings-härdar.	Summa.		Bessemerugnar.	Martinugnar.	Degelstålsugnar.	Summa.	
Stockholms stad.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—
Stockholms län.....	3	6	—	4	—	10	—	—	—	—	—	—
Upsala län.....	10	26	—	15	—	41	—	—	1	1	2	2
Södermanlands län.....	5	4	4	—	1	9	—	—	1	—	1	—
Östergötlands län.....	12	28	2	—	3	33	1	—	3	—	3	—
Jönköpings län.....	6	—	5	—	1	6	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län.....	5	—	2	—	3	5	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	4	7	1	—	1	9	—	—	1	—	1	—
Blekinge län.....	1	1	—	—	1	2	—	—	1	—	1	—
Elfsborgs län.....	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—
Skaraborgs län.....	2	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Vermlands län.....	13	31	1	—	—	32	—	7	5	—	12	2
Örebro län.....	24	55	7	—	—	62	—	3	8	—	11	—
Vestmanlands län.....	16	49	3	—	2	54	3	2	5	—	7	1
Kopparbergs län.....	19	59	—	—	—	59	—	10	6	1	17	1
Gefleborgs län.....	15	34	3	4	—	41	—	8	—	—	8	—
Vesternorrlands län.....	5	4	3	—	4	11	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens län.....	2	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Summa	145	306	35	23	16	380	4	30	33	5	68	6

Tab. 4. Tillverkningar af smältstycken, råskenor och göt m. fl. mellanprodukter, jemte skrotadt gjutgods af smidbart jern och stål år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
L ä n.	Smältstycken och råskenor, ovälda:				Götmetall, oväld:									Summa smältstycken, råskenor, göt och smidbart gjutgods.	Bläststål eller oräckt brännstål.
	Lanca-shire.	Andra i härd beredda.	Puddel.	Summa.	Bessemer.		Martin.		Degelgötmetall.		Summa.				
					Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt.	Skrotadt gjutgods.	Göt och skrotadt gjutgods.		
	T o n.				T o n.		T o n.		T o n.		T o n.				
Stockholms stad.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	43	43	43	—
Stockholms län.....	407	758	—	1,165	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,165	—
Upsala län.....	10,364	5,908	—	16,272	—	—	960	446	267	—	1,227	446	1,673	17,945	106
Södermanlands län ..	3,691	455	—	4,146	—	—	2,730	—	—	—	2,730	—	2,730	6,876	—
Östergötlands län....	18,218	326	111	18,655	—	—	7,689	325	—	—	7,689	325	8,014	26,669	—
Jönköpings län.....	—	411	—	411	—	—	—	—	—	—	—	—	—	411	—
Kronobergs län.....	—	222	—	222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	222	—
Kalmar län.....	5,295	48	—	5,343	—	—	1,001	26	—	—	1,001	26	1,027	6,370	—
Blekinge län.....	509	698	—	1,207	—	—	2,573	10	—	—	2,573	10	2,583	3,790	—
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	—	—	1,740	10	—	—	1,740	10	1,750	1,750	—
Skaraborgs län.....	—	212	—	212	—	—	—	—	—	—	—	—	—	212	—
Vermlands län.....	17,323	22	—	17,345	8,950	6	14,337	311	—	—	23,287	317	23,604	40,949	318
Örebro län.....	35,591	424	—	36,015	5,102	—	28,645	641	—	—	33,747	641	34,388	70,403	—
Vestmanlands län ...	30,697	2,010	1,681	34,388	4,103	—	15,729	653	—	—	19,832	653	20,485	54,873	186
Kopparbergs län.....	32,339	—	—	32,339	44,754	6	21,071	362	284	4	66,109	372	66,481	98,820	43
Gefleborgs län.....	16,827	2,342	—	19,169	34,385	14	—	—	—	—	34,385	14	34,399	53,568	—
Vesternorrlands län..	1,362	187	—	1,549	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,549	—
Vesterbottens län....	260	18	—	278	—	—	—	—	—	—	—	—	—	278	—
Norrbottnens län.....	—	10	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—
Summa	172,883	14,051	1,792	188,726	97,294	26	90,475	2,784	551	47	194,320	2,857	197,177	385,903	653
Deraf »basiskt» ...	—	—	—	—	17,824	—	19,984	84	—	—	37,758	84	37,842	—	—

Tab. 5. Stång-, fason- och finjern samt -stål jemte andra gröfre tillverkningar af smidesjern och stål år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
L ä n.	Vällda ämnen för export (blooms, billets etc.),			Stångjern och -stål (bunkstål och stångjernsafhugg m. m. deri inbegripna),			Ej särskildt specificerad fasonjern och -stål,			Band-, söm- och ej särskildt specificerad finjern och -stål,			Valstråd i ringar,		
	framställda af		Summa.	framställdt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.	utvalsadt af		Summa.
	väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.	
	T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			T o n.		
Stockholms län.....	—	—	—	1,331	—	1,331	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala län.....	—	35	35	12,029	887	12,916	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands län..	—	—	—	1,079	847	1,926	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län....	—	—	—	13,337	6,601	19,938	—	—	—	3,937	1,166	5,103	—	95	95
Jönköpings län.....	—	—	—	373	—	373	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs län.....	—	—	—	189	—	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	—	—	—	2,281	371	2,652	—	—	—	2,009	136	2,145	287	36	323
Blekinge län.....	—	—	—	842	2,510	3,352	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	1,464	1,464	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs län.....	—	—	—	182	—	182	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vermlands län.....	3	2,269	2,272	4,747	12,609	17,356	—	23	23	6,410	6,291	12,701	2,176	3,911	6,087
Örebro län.....	10	1,424	1,434	15,342	3,196	18,538	—	1,213	1,213	13,636	10,244	23,880	2,498	2,350	4,848
Vestmanlands län...	—	266	266	26,928	8,764	35,692	126	73	199	6,887	3,199	10,086	570	1,138	1,708
Kopparbergs län.....	—	1,316	1,316	13,684	16,926	30,610	31	3,723	3,754	8,164	6,478	14,642	2,895	8,081	10,976
Gefleborgs län.....	—	4,165	4,165	10,443	10,911	21,354	—	6,982	6,982	2,444	7,167	9,611	6	1,995	2,001
Vesternorrlands län..	—	—	—	175	—	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens län....	—	—	—	213	—	213	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	—	—	—	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	13	9,475	9,488	103,184	65,086	168,270	157	12,014	12,171	43,487	34,681	78,168	8,432	17,606	26,038

1.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.
L ä n.	Grof plåt,			Jernvägsskenor,			Skarfjern och bottenplåtar,			Jernvägshjulband (tyres),			Axlar,			Ankare och andra gröfre smiden,			Summor- nas summa. Ton.
	utvalsadt af		Summa.	utvalsade af		Summa.	utvalsade af		Summa.	utvalsade af		Summa.	framställda af		Summa.	framställda af		Summa.	
	väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		väll- jern.	göt- metall.		
	T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			T o n.			
Stockholms län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,331
Upsala län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,951
Södermanlands län..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,926
Östergötlands län....	5	1,134	1,139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	238	262	26,537
Jönköpings län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	373
Kronobergs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	189
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	10	10	—	10	5,140
Blekinge län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,352
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,464
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182
Vermlands län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	348	348	—	25	25	—	36,812
Örebro län.....	—	1,966	1,966	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51,879
Vestmanlands län....	56	1,437	1,493	—	—	—	—	—	—	—	—	—	324	87	411	165	198	358	50,213
Kopparbergs län.....	—	7,430	7,430	—	2,884	2,884	156	231	387	—	—	—	—	819	819	—	—	—	72,818
Gefleborgs län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900	900	—	—	309	309	—	40	40	45,362
Vesternorrlands län..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	175
Vesterbottens län....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	213
Norrbottnens län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Summa	61	11,967	12,028	—	2,884	2,884	156	231	387	—	900	900	329	1,568	1,897	199	490	695	312,926

Kommerskollegii berättelse om bergshandlingen år 1895.

Tab. 6. Närmare redogörelse för tillverkningarna år 1895 af stångjern och -stål, bunkstål och stångjernsafhugg m. m. deri inbegripna.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.
L ä n.	Stångjern och -stål (stångjernsafhugg, fin- och fasonjern samt -stål ej inbegripna):											Stång- jerns- afhugg.	Summa stångjern och -stål (kol. 8, 12 och 13).
	U t s m i d t a f						Summa <i>smidt</i> stångjern och -stål, inbegripet bunkstål.	U t v a l s a d t a f			Summa <i>valsadt</i> stångjern och -stål, inbegripet bunkstål.		
	Smältstycken, framställda medelst				Göt- metall.	Bränn- stål.		I hård beredt jern och stål.	Puddel- jern och -stål.	Göt- metall.			
	Lanca- shire- smide.	Franché- comté- smide.	Vallon- smide.	annan hård- metod.			T o n.				T o n.		
Stockholms län.....	274	—	584	—	—	—	858	460	—	—	460	13	1,331
Upsala län.....	2,469	—	4,522	—	285	18	7,294	3,944	—	513	4,457	1,165	12,916
Södermanlands län.....	—	361	—	25	—	—	386	693	—	847	1,540	—	1,926
Östergötlands län.....	—	255	—	44	310	—	609	12,590	40	6,215	18,845	484	19,938
Jönköpings län.....	—	369	—	4	—	—	373	—	—	—	—	—	373
Kronobergs län.....	—	125	—	64	—	—	189	—	—	—	—	—	189
Kalmar län.....	110	20	—	5	—	—	135	1,995	—	325	2,320	197	2,652
Blekinge län.....	—	—	—	—	—	—	—	780	—	2,326	3,106	246	3,352
Elfsborgs län.....	—	—	—	—	19	—	19	—	—	1,445	1,445	—	1,464
Skaraborgs län.....	—	182	—	—	—	—	182	—	—	—	—	—	182
Vermlands län.....	1,637	20	—	—	1,361	57	3,075	2,726	—	9,117	11,843	2,438	17,356
Örebro län.....	6,613	390	—	—	133	—	7,136	7,932	—	3,063	10,995	407	18,538
Vestmanlands län.....	4,867	786	—	—	380	182	6,215	20,304	—	7,466	27,770	1,707	35,692
Kopparbergs län.....	5,361	—	—	—	1,033	2	6,396	7,605	—	13,968	21,573	2,641	30,610
Gefleborgs län.....	1,127	262	1,726	—	1,002	—	4,117	6,788	—	6,087	12,875	4,362	21,354
Vesternorrlands län.....	—	155	—	20	—	—	175	—	—	—	—	—	175
Vesterbottens län.....	196	17	—	—	—	—	213	—	—	—	—	—	213
Norrbottnens län.....	—	9	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	9
Summa	22,654	2,951	6,832	162	4,523	259	37,381	65,817	40	51,372	117,229	13,660	168,270

Tab. 7. Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen skrädd malm i ton.							
belägenhet.	benämning.			Guld- malm.	Silfver- och bly- malm.	Koppar- malm.	Anti- mon- malm.	Zink- malm.	Mangan- malm.	Svaf- vel- kis.	Summa.
Upsala län:											
Dannemora socken.....	Dannemora svafvelgrufva.....	1	70	—	—	—	—	28	—	—	28
	Summa för länet	1	70	—	—	—	—	28	—	—	28
Östergötlands län:											
Värna socken.....	Bersbogrufvorna.....	1	24,262	—	—	7,578	—	—	—	—	7,578
Godegårds socken.....	Åmmeborgsfältet ¹⁾	1	27,430	—	—	—	—	7,857	—	—	7,857
	Summa för länet	2	51,692	—	—	7,578	—	7,857	—	—	15,435

¹⁾ Åmmeborgsfältet är beläget dels inom Östergötlands, dels inom Örebro län.

Tab. 7. (Forts.) Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen skrädd malm i ton.							
belägenhet.	benämning.			Guld- malm.	Silver- och bly- malm.	Koppar- malm.	Anti- mon- malm.	Zink- malm.	Mangan- malm.	Svaf- vel- kis.	Summa.
Jönköpings län:											
Alseda och Ökna socknar	Ädelforsfältet	2	2,104	459	—	—	—	—	—	—	459
Ödestuga socken	Hohults grufvor	1	1,820	—	—	—	—	—	346	—	346
	Summa för länet	3	3,924	459	—	—	—	—	346	—	805
Kalmar län:											
Vesterrums socken	Skälö Södra grufva	1	1) 34	—	—	—	—	—	—	—	—
Misterhults socken	Solstads grufva	1	750	—	—	4	—	—	—	15	19
	Summa för länet	2	784	—	—	4	—	—	—	15	19
Elfsborgs län:											
Tydie socken	Räfgrufvan	1	340	—	—	—	—	—	250	—	250
	Spelgrufvan	1	63	—	—	—	—	—	8	—	8
	Summa för länet	2	403	—	—	—	—	—	258	—	258
Skaraborgs län:											
Udenäs socken	Böhlets gruffält	3	4,166	—	—	—	—	—	1,339	—	1,339
	Summa för länet	3	4,166	—	—	—	—	—	1,339	—	1,339
Vermlands län:											
Fernebo socken	Långbansfältet	2	2)	—	—	—	—	—	1,174	—	1,174
	Summa för länet	2	—	—	—	—	—	—	1,174	—	1,174
Örebro län:											
Lerbäcks socken	} Ämmebergfältet 3) {	9	18,860	—	4) 122	—	—	8,012	—	—	8,134
Hammars socken		4	21,230	—	4) 474	—	—	7,553	—	—	8,027
	Oskarsgrufvan	1	2,889	—	—	—	5) 1.5	—	—	—	1.5
Nora socken	Nybergfältet	1	200	—	—	6) 25	—	—	—	—	25
Hellefors socken	Silfvergrufvefältet	3	9,287	—	285	—	—	15	—	—	300
Ljusnarsbergs socken	Ljusnarsbergfältet	1	1,828	—	—	609	—	—	—	—	609
	Kafveltorpsfältet	5	8,009	—	7) 1,685	624	—	153	—	—	2,462
	Summa för länet	24	61,803	—	2,566	1,258	1.5	15,733	—	—	19,558.5
Vestmanlands län:											
Norbergs socken	Kallmora silfvergrufva	1	6,894	—	3,848	—	—	—	—	—	3,848
	Månsgrufvan	1	3,124	—	1,770	—	—	—	—	—	1,770
Sala stad	Sala storgrufva	1	3,534	—	2,904	—	—	—	—	—	2,904
	Summa för länet	3	13,552	—	8,522	—	—	—	—	—	8,522

1) Guld- och silfverhaltig kopparmalm, ej skrädd. — 2) I grufvorna brytes såväl jern- som manganmalm; kvantiteten brutet berg och malm är, efter afdrag af den vunna manganmalmen, upptagen i tabellen angående jernmalmsbrytningen. — 3) Ämmebergfältet är beläget dels inom Östergötlands, dels inom Örebro län. — 4) Blymalm, erhållen genom vaskning ur zinkmalm. — 5) Dessutom hafva erhållits 2,292 ton fältspat och 595 ton quartz, på hvilka båda bergarter grufvan egentligen synes vara anlagd. — 6) Ur äldre varp. — 7) Deraf 540 ton kopparhaltig blymalm.

Tab. 7. (Forts.) Uppfordrad malm af annat slag än jernmalm år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Grufvornas (gruffältens)		Antal grufvor, ur hvilka malm erhållits.	Brutet berg och malm. Ton.	Erhållen skrädd malm i ton.							
belägenhet.	benämning.			Guld-malm.	Silfver- och bly-malm.	Koppar-malm.	Anti-mon-malm.	Zink-malm.	Mangan-malm.	Svafvel-kis.	Summa.
Kopparbergs län:											
Falu stad	Stora Kopparberget.....	1	51,280	—	—	16,616	—	—	—	206	16,822
Kopparbergs socken	Skyttgrufvan.....	1	14,500	—	—	520	—	3,200	—	—	3,720
Silfbergs socken.....	Hedviggrufvan.....	1	4,000	—	—	—	—	250	—	—	250
Stora Skedvi socken.....	Oskarsgrufvan	1	960	—	—	—	—	114	—	—	114
	Storgubbgrufvan	1	52	—	9	—	—	—	—	—	9
Husby socken	Skällingsbergsgrufvan.....	1	850	—	53	—	—	—	—	—	53
Garpenbergs socken.....	Ryllshytte kompanigrufva	1	13,466	—	58	—	—	3,468	—	—	3,526
Åls socken	Majgrufvan	1	550	—	43	—	—	—	—	—	43
Grangärdes socken	Aronsgufvan	1	800	—	503	—	—	—	—	—	503
	Långfallsgrufvan	1	—	—	1) 289	—	—	1) 699	—	—	988
	Summa för länet	10	86,458	—	955	17,136	—	7,731	—	206	26,028
Vesternorrlands län:											
Attmars socken	Södra Saggmyrgrufvan	1	2) 15	—	—	—	—	—	—	—	—
Gudmundrå socken	Knöftlandsgrufvan	1	3) 25	—	—	—	—	—	—	—	—
	Summa för länet	2	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemtlands län:											
Åre socken.....	Gustafs eller Fröå gruffält.....	3	151	—	—	24	—	—	—	—	24
Kalls socken	Bjelkes gruffält.....	5	160	—	—	8	—	—	—	—	8
	Summa för länet	8	311	—	—	32	—	—	—	—	32
Norrbottnens län:											
Arjeplogs socken	Merkenis grufvebolags grufvor	15	250	—	4) 2	5) 1	—	—	—	—	3
	Summa för länet	15	250	—	2	1	—	—	—	—	3
	Summa för hela riket	77	223,453	450	12,045	26,009	15	31,349	3,117	221	73,2015

1) Anriktningsprodukt, vunnen vid Båfvåla anriktningsverk ur äldre varp. — 2) Svafvelkis, ej skrädd. — 3) Kopparmalm, ej skrädd. — 4) Blyglans, koppar-kis, magnetkis och arsenikkis. — 5) Kopparmalm och magnetkis.

Tab. 8. Uppfordringen ur stenkolsgrufvorna år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.			
Stenkolsfältens		Antal uppfordrings-schakt.	Brytnings-mängd (berg, stenkol och lera). Ton.	Erhållna produkter.							
belägenhet.	benämning.			S t e n k o l .				Eldfast lera.			
				N:r 1.	N:r 2.	N:r 3.	Summa.				
				T o n .							
Malmöhus län:											
Ekby socken.....	Skromberga.....	1	68,949	7,428	31,511	4,686	43,025	1) 589			
Risekatslösa socken.....	Boserup	1	2,571	1,424	712	—	2,136	—			
Höganäs, Väsby m. fl. socknar	Höganäs	2	91,369	14,656	25,588	12,452	52,696	34,825			
Södra Vrams m. fl. socknar.....	Billesholm	3	113,104	58,289	8,969	—	67,258	30,631			
Södra Vrams socken	Ljungsgårda	1	27,385	11,494	1,879	—	13,373	12,327			
Bjufs socken.....	Bjuf	2	95,896	30,602	13,899	—	44,501	35,171			
Näs socken	Stabbarp	1	6,905	—	—	63	63	6,842			
	Summa	11	406,170	123,893	82,558	17,201	223,652	120,385			

1) Dessutom 19,603 ton klinkerlera.

Tab. 9. Tillverkningar af andra metaller än jern år 1895.

Anm. Här upptagna halfprodukter afse under året framställda, men vid de respektive verken icke slutbehandlade produkter.

1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		11.	
V e r k e n s		Antal begagnade verk.	Guld.		Silfver.		Bly.		Koppar.		Zink.										
belägenhet.	benämning.		Slut- behandlad produkt.	Halfpro- dukt.	Slut- behandlad produkt.	Halfpro- dukt.	Slut- behandlad produkt.	Halfpro- dukt.	Slut- behandlad produkt.	Halfpro- dukt.	Slut- behandlad produkt.	Halfpro- dukt.	Slut- behandlad produkt.	Halfpro- dukt.	Slut- behandlad produkt.	Halfprodukt.					
			Kg.		Kilogram.		Kilogram.		Kilogram.		Kilogram.		Kilogram.		Kilogram.						
Södermanlands län.....	Tunabergs kopparverk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1) 1,564	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län.....	Åtvidabergs kopparverk.....	1	—	2) 220	—	—	—	—	—	—	—	3) 154,606	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings län.....	Ådelfors guldverk.....	1	4) 6700	—	4) 11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län.....	Helsingborgs kopparextrak- tionsverk.....	1	—	5) 340	—	—	—	—	—	—	—	6) 560,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro län.....	Åmmebergs rosthytta	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7) 21,414,000	—
	Kafveltorps silfver-, bly- och kopparverk	1	8) 1380	—	9) 1470	9) 94,622	10) 215,088	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestmanlands län.....	Sala silfververk	1	—	—	9) 8494	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Extraktionsverket vid Sala gamla hytta	1	—	12) 3,051	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kallmora blyverk.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs län.....	Falu kopparverk.....	1	4) 77261	—	4) 1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa		10	85291	3,611	1,1880	846,162	1,256,079	560,300	216,305	21,414,000											

1) Garkoppar, vunnit genom garnning af 2,002 kg. råkoppar. — 2) Silfverprecipitat med 56.1 % silfver. — 3) Raffinadkoppar, vunnit på våta vägen. — 4) Vunnet på våta vägen. — 5) Silfverprecipitat med 9 % silfver. — 6) Cementkoppar. — 7) Rostadt zinkblende, vunnit genom rostning af 23,422 ton zinkmalm. — 8) Vunnet på torra vägen. — 9) Verkbley. — 10) Frisk- och raffinadbly. — 11) Garkoppar. — 12) Deraf 1,013,691 kg. raffinadbly och 27,300 kg. silfverglitt — 13) Silfverprecipitat med 6.04 % silfver.

Tab. 10. Diverse vid bergverken beredda produkter år 1895.

1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		
V e r k e n s		Antal begagnade verk.	Koppar- vitriol.		Jern- vitriol.		Rödfärg.		Alun.		Blyerts.					
belägenhet	benämning.		K i l o g r a m.													
Östergötlands län.....	Åtvidabergs kopparverk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar län.....	Ölands alunverk	1	—	—	21,675	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads län.....	Andrarums alunverk	1	—	—	1,450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län.....	Skånska superfosfat- och svafvelsyre- fabriken	1	—	—	71,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro län.....	Dylta rödfärgsverk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestmanlands län.....	Vestanfors grafitverk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs län.....	Falu kopparverk.....	1	1,195,408	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Falu nya rödfärgsverk.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Öster-Silfbergs rödfärgsverk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tomtebo rödfärgsverk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa		10	1,195,408	94,125	1,290,970	296,284	6,912									

1) Slamrad och anrikad blyerts.

Tab. 11. Motorer använda vid grufvor och andra bergverk år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	Motorer för handkraft. Antal.	Kreatursvandringsgar. Antal.	Vattenhjul och turbiner.			Ängmaskiner.			Andra maskiner.			Summa.		
			Hela antalet.	Deraf med uppgifven styrka.		Hela antalet.	Deraf med uppgifven styrka.		Hela antalet.	Deraf med uppgifven styrka.		Hela antalet.	Deraf med uppgifven styrka.	
				Antal.	Hästkrafter.		Antal.	Hästkrafter.		Antal.	Hästkrafter.		Antal.	Hästkrafter.
1:o. Vid grufvor.														
Stockholms län.....	1	3	—	—	—	6	6	99	—	—	—	10	6	99
Upsala län.....	—	—	4	4	136	16	16	381	—	—	—	20	20	517
Södermanlands län.....	—	—	1	1	20	8	8	103	—	—	—	9	9	123
Östergötlands län.....	—	—	1	1	12	4	4	71	—	—	—	5	5	83
Jönköpings län.....	1	—	—	—	—	2	2	21	1) 1	1	3	4	3	24
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	1	1	12	—	—	—	1	1	12
Malmöhus län.....	—	—	—	—	—	38	38	1,217	2) 3	3	32	41	41	1,249
Elfsborgs län.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Skaraborgs län.....	—	—	—	—	—	1	1	12	—	—	—	1	1	12
Vermlands län.....	5	3	36	36	415	1	1	12	—	—	—	45	37	427
Örebro län.....	15	15	79	79	1,409	38	38	576	—	—	—	147	117	1,985
Vestmanlands län.....	9	13	11	11	290	29	28	669	—	—	—	62	39	959
Kopparbergs län.....	9	14	33	33	752	33	33	450	2) 9	9	242	98	75	1,444
Gefleborgs län.....	—	1	5	5	140	1	1	10	—	—	—	7	6	150
Vesternorrlands län.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Jemtlands län.....	—	—	4	4	40	2	2	30	—	—	—	6	6	70
Norrbottnens län.....	—	5	—	—	—	3	3	71	—	—	—	8	3	71
Summa	43	55	174	174	3,214	183	182	3,734	13	13	277	408	369	7,225
2:o. Vid andra bergverk.														
Stockholms län.....	—	—	8	8	125	5	5	90	—	—	—	13	13	215
Upsala län.....	—	—	50	50	1,227	15	15	466	—	—	—	65	65	1,693
Södermanlands län.....	—	—	19	19	448	—	—	—	—	—	—	19	19	448
Östergötlands län.....	—	—	68	65	2,504	9	9	255	—	—	—	77	74	2,750
Jönköpings län.....	—	—	20	20	253	—	—	—	—	—	—	20	20	253
Kronobergs län.....	—	—	14	14	275	—	—	—	—	—	—	14	14	275
Kalmar län.....	—	2	20	20	501	4	4	140	2) 1	—	—	27	24	641
Blekinge län.....	—	—	2	2	95	—	—	—	—	—	—	2	2	95
Kristianstads län.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Malmöhus län.....	—	—	—	—	—	2	2	87	—	—	—	2	2	87
Elfsborgs län.....	—	—	7	7	238	—	—	—	—	—	—	7	7	238
Skaraborgs län.....	—	—	5	5	130	—	—	—	—	—	—	5	5	130
Vermlands län.....	—	—	141	141	8,658	3	3	101	—	—	—	144	144	8,759
Örebro län.....	—	—	211	211	7,302	9	9	535	—	—	—	220	220	7,837
Vestmanlands län.....	—	—	131	131	5,018	15	15	270	—	—	—	146	146	5,288
Kopparbergs län.....	—	—	176	172	10,157	23	23	1,159	—	—	—	199	195	11,316
Gefleborgs län.....	—	—	126	126	6,547	44	44	3,741	—	—	—	170	170	10,288
Vesternorrlands län.....	—	—	12	11	214	3	3	54	—	—	—	15	14	268
Vesterbottnens län.....	—	—	6	4	58	—	—	—	—	—	—	6	4	58
Norrbottnens län.....	—	—	1	1	15	—	—	—	—	—	—	1	1	15
Summa	—	3	1,017	1,007	43,765	132	132	6,898	1	—	—	1,153	1,130	50,663
Summornas summa	43	58	1,191	1,181	40,979	315	314	10,632	14	13	277	1,621	1,508	57,888

1) Fotogénmotor. — 2) Elektriska motorer. — 3) Vindmotor.

Tab. 12. Antal arbetare, använda vid bergverks- och bruksrörelsen år 1895.

L ä n.	Jerngrufvor.			Guld-, silfver- och blygrufvor.			Koppargrufvor.			Zinkgrufvor.			Andra malmgrufvor.				
	Under jord. Män.	I dagen.		Under jord. Män.	I dagen.		Under jord. Män.	I dagen.		Under jord. Män.	I dagen.		Under jord. Män.	I dagen.			
		Män.	Qv.		Män.	Qv.		Män.	Qv.		Män.	Qv.		Män.	Qv.		
	Summa.	Summa.		Summa.	Summa.		Summa.	Summa.		Summa.	Summa.		Summa.	Summa.			
Stockholms län	94	138	1	233	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala län	151	212	—	363	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Södermanlands län	90	59	2	151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län	20	12	—	32	—	—	—	60	84	35	179	108	—	—	—	—	—
Jönköpings län	—	2	—	2	11	10	—	—	—	—	—	—	—	—	14	5	—
Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	—
Elfsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	—
Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	30	—
Vermlands län	396	208	41	645	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19)	19)	19)
Örebro län	1,456	596	143	2,195	49	34	20	9) 103	20	29	14	13) 63	159	321	16	16) 496	10
Vestmanlands län	584	379	57	1,020	66	63	—	—	—	—	—	—	—	—	19)	19)	19)
Kopparbergs län	749	1,370	61	2,180	22	12	—	10) 34	153	115	—	14) 268	98	158	14	17) 270	20)
Gefleborgs län	27	33	4	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesternorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Jemtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	32	9	—	41	—	—	—	—	—
Norrbottnens län	99	660	—	759	—	6	—	11) 6	16)	—	—	15)	—	—	—	—	—
Summa	3,666	3,669	309	7,644	148	125	20	293	267	237	49	553	366	479	30	875	60
Deraf under 18 år	109	597	131	837	3	66	20	89	—	68	34	102	—	120	9	129	—

L ä n.	Stenkolsgrufvor.			Jernverk.			Guld-, silfver- och blyverk.			Kopparverk.			Öfriga verk.			S u m m a.		
	Under jord. Män.	I dagen.		Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Summa.	Män.	Qv.	Tillsammans.
		Män.	Qv.															
Stockholms stad	—	—	—	22	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	22	
Stockholms län	—	—	—	151	—	151	—	—	—	—	—	—	—	—	383	1	384	
Upsala län	—	—	—	848	—	848	—	—	—	—	—	—	—	—	1,212	—	1,212	
Södermanlands län	—	—	—	160	—	160	—	—	10	—	10	—	—	—	319	2	321	
Östergötlands län	—	—	—	914	—	914	21)	—	21)	73	—	24) 73	21)	—	1,271	35	1,306	
Jönköpings län	—	—	—	48	—	48	10	—	10	—	—	—	3	—	103	—	103	
Kronobergs län	—	—	—	11	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	11	
Kalmar län	—	—	—	252	4	256	—	—	—	—	—	—	11	9	20	15	290	
Blekinge län	—	—	—	78	—	78	—	—	—	—	—	—	—	—	78	—	78	
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5	—	5	
Malmöhus län	1,219	321	—	1,540	—	—	21)	—	21)	49	—	25) 49	37	—	1,626	—	1,626	
Elfsborgs län	—	—	—	103	—	103	—	—	—	—	—	—	—	—	110	—	110	
Skaraborgs län	—	—	—	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	60	
Vermlands län	—	—	—	1,992	—	1,992	—	—	—	—	—	—	—	—	2,596	41	2,637	
Örebro län	—	—	—	2,570	—	2,570	63	—	29) 63	26)	—	26)	119	—	5,446	103	5,630	
Vestmanlands län	—	—	—	1,840	—	1,840	85	—	85	—	—	—	5	—	3,022	57	3,079	
Kopparbergs län	—	—	—	3,188	—	3,188	23)	—	23)	—	—	—	274	—	6,139	75	6,214	
Gefleborgs län	—	—	—	2,153	—	2,153	—	—	—	—	—	—	—	—	2,213	4	2,217	
Vesternorrlands län	—	—	—	122	—	122	—	—	—	—	—	—	—	—	124	—	124	
Jemtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	—	41	
Vesterbottnens län	—	—	—	39	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	39	—	39	
Norrbottnens län	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	766	—	766	
Summa	1,219	321	—	1,540	14,501	4	14,505	158	—	158	132	—	132	454	9	463	25,861	
Deraf under 18 år	115	33	—	148	1,016	3	1,019	28	—	28	5	—	5	17	—	17	2,212	

1) Deraf 3 sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 2) Dessa hafva varit sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 3) En del af dessa arbetare har äfven brutit manganmalm. — 4) Deraf 6 sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 5) Deraf 4 sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 6) Deraf 483 sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 7) Deraf 596 sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 8) Deraf 1,094 sysselsatta med arbete, motsvarande grufarbete under jord. — 9) Deraf en mindre del sysselsatt med brytning äfven af zinkmalm; arbetarne vid Ämmebergsfältet äro samtliga redovisade under zinkgrufvorna. — 10) De vid Ryllshyttfältet med brytning af bly- och zinkmalm samt vid Räfvala anrikningsverk med anrikning af bly- och zinkmalm sysselsatta arbetarne äro redovisade under zinkgrufvorna. — 11) Hafva äfven brutit kopparkis m. m. — 12) Dessutom några vid Solstads grufva med brytning af kopparmalm och svafvelkis sysselsatta arbetare redovisade under »andra malmgrufvor». — 13) En del af dessa arbetare (vid Kafveltorpsfältet) har äfven varit sysselsatt med brytning af bly- och zinkmalm. — 14) Dessa arbetare hafva äfven brutit något svafvelkis. De under året vid Skyttgrufvan med brytning af zink- och kopparmalm sysselsatta arbetarne äro redovisade under zinkgrufvorna. — 15) Arbetarne redovisade under guld-, silfver- och blygrufvor. — 16) En del af dessa arbetare har äfven varit sysselsatt med vaskning af blymalm (jfr anm. 9); arbetarne vid Silfvergrufve- och Kafveltorpsfältet äro samtliga redovisade under guld-, silfver- och blygrufvor. — 17) En del af dessa arbetare har äfven varit sysselsatt med brytning af blymalm (jfr anm. 10) och en del med brytning af kopparmalm (jfr anm. 14). — 18) Dessa arbetare hafva äfven brutit något kopparmalm (jfr anm. 12). — 19) Arbetarne vid Långbansfältets jern- och mangangrufvor äro samtliga redovisade under jerngrufvorna (jfr anm. 3). — 20) Arbetarne redovisade under koppargrufvorna (jfr anm. 14). — 21) Arbetarne redovisade under kopparverken. — 22) En del af arbetarne har äfven varit sysselsatt med tillverkning af koppar. — 23) De med tillverkning af guld och silfver sysselsatta arbetarne äro redovisade under »öfriga verka». — 24) En del af dessa arbetare har äfven varit sysselsatt med framställning af silfverprecipitat och rödfärg (jfr anm. 21). — 25) Dessa arbetare hafva äfven varit sysselsatta med framställning af silfverprecipitat, vinstenspreparat m. m. (jfr anm. 21). — 26) De vid Kafveltorp med tillverkning af koppar sysselsatta arbetarne äro redovisade under guld-, silfver- och blyverken (jfr anm. 22). — 27) En del af dessa arbetare har äfven varit sysselsatt med tillverkning af guld och silfver (jfr anm. 23).

Tab. 13. Olyckshändelser vid bergverken år 1895.

1. L ä n.	2. Antal olyckshändelser.			5. Antal dödade.			8. Antal skadade med men för lifstiden.			11. Tillsammans dödade och skadade.		
	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.	Vid grufvor*.	Vid andra bergverk.	Summa.	Vid grufvor*.	Vid andra bergverk.	Summa.	Vid grufvor.	Vid andra bergverk.	Summa.
Stockholms län	1	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Upsala län	—	4	4	—	1	1	—	3	3	—	4	4
Jönköpings län	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Kalmar län	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1	1
Malmöhus län	2	—	2	2	—	2	—	—	—	2	—	2
Elfsborgs län	—	2	2	—	1	1	—	1	1	—	2	2
Vermlands län	6	1	7	3	—	3	3	1	4	6	1	7
Örebro län	10	3	13	10	—	10	1	¹⁾ 3	4	11	3	14
Vestmanlands län	11	—	11	²⁾ 7	—	7	³⁾ 5	—	5	12	—	12
Kopparbergs län	5	6	11	⁴⁾ 1	2	3	4	¹⁾ 5	9	5	7	12
Gefleborgs län	—	4	4	—	⁵⁾ 16	16	—	3	3	—	19	19
Norrbottnens län	5	—	5	⁶⁾ 4	—	4	1	—	1	5	—	5
Summa	40	22	62	28	21	49	14	17	31	42	38	80

* Alla vid grufvor timade olyckshändelser hafva, med undantag af de här nedan särskildt anmärkta fallen, inträffat nere i grufvorna. — ¹⁾ Deraf 1 under 18 år. — ²⁾ Deraf 1 ofvan jord och 1 under 18 år. — ³⁾ Deraf 2 ofvan jord. — ⁴⁾ Ofvan jord. — ⁵⁾ Deraf 4 under 18 år. — ⁶⁾ Deraf 1 ofvan jord.

Tab. 14. Antal utmål, för hvilka hvilostånd beviljats att gälla från och med den 1 januari 1896.

1. L ä n.	2. Af bergmästarne beviljade hvilostånd för:									10. Af bergsöfverstyrelsen beviljad förlängning af hvilostånd.	11. Summa utmål.
	Jernmalm.	Kopparmalm.	Blymalm.	Manganmalm.	Nickelmalm.	Svafvelkis.	Grafit.	Summa.			
									3.		
Stockholms län	35	—	—	—	—	1	—	36	—	36	
Upsala län	4	—	—	—	—	—	—	4	2	6	
Södermanlands län	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Jönköpings län	3	—	—	1	1	—	—	5	—	5	
Vermlands län	22	—	2	—	—	—	—	24	4	28	
Örebro län	7	—	—	—	—	—	—	7	7	14	
Vestmanlands län	35	—	—	—	—	—	1	36	11	47	
Kopparbergs län	40	1	—	—	—	—	—	41	2	43	
Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	—	—	7	7	
Summa	147	1	2	1	1	1	1	154	33	187	

Ann. Förutom här ofvan nämnda har af bergmästarne i Södra bergmästaredistriktet hvilostånd beviljats ett koncessioneradt område för brytning af stenkol.

Tab. 15. Antal mutsedlar utfärdade under år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
Mutsedlar, gällande														
	Jern- malm.	Guld- malm.	Silfver- och bly- malm.	Koppar- malm.	Mangan- malm.	Kobolt- malm.	Nickel- malm.	Zink- malm.	Molyb- den- malm.	Arsen- nik- kis.	Svaf- vel- kis.	Mag- net- kis.	Grafit.	Summa.
1:o) Å nyupptäckta fyndigheter:														
Stockholms län	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Jönköpings län	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Kalmar län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Blekinge län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Malmöhus län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Elfsborgs län	—	—	¹⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Skaraborgs län	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vermlands län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
Örebro län	11	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	14
Vestmanlands län	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Kopparbergs län	8	—	3	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	14
Gefleborgs län	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Vesternorrlands län	1	—	3	²⁾ 2	—	—	13	—	—	—	—	—	⁸⁾ 1	20
Vesterbottens län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Norrbottnens län	3	—	⁴⁾ 8	⁵⁾ 23	—	—	⁶⁾ 3	—	4	⁷⁾ 2	—	—	—	43
Summa	35	1	18	34	1	—	16	1	4	2	3	—	1	116
2:o) Å förut inmutade fyndigheter:														
Stockholms län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Upsala län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Södermanlands län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Östergötlands län	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Jönköpings län	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	10
Kalmar län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Elfsborgs län	—	—	—	⁸⁾ 1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Vermlands län	22	—	1	3	⁹⁾ 1	—	—	1	—	—	—	—	—	28
Örebro län	35	—	1	—	—	—	—	¹⁰⁾ 3	1	—	—	—	—	40
Vestmanlands län	12	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Kopparbergs län	45	3	10	9	—	—	—	4	—	—	—	—	—	71
Gefleborgs län	4	—	1	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	12
Vesternorrlands län	—	—	—	—	—	—	¹¹⁾ 2	—	—	—	—	—	¹²⁾ 1	3
Vesterbottens län	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Norrbottnens län	26	—	57	¹³⁾ 14	—	—	—	¹⁴⁾ 5	—	—	—	—	3	105
Summa	166	3	71	35	1	1	4	13	1	—	1	1	4	301
Summornas summa	201	4	89	69	2	1	20	14	5	2	4	1	5	417

¹⁾ Bly- och kopparmalm. — ²⁾ Deraf 1 koppar- och nickelmalm. — ³⁾ Nickel- och grafitmalm. — ⁴⁾ Deraf 1 silfver-, bly- och kopparmalm. — ⁵⁾ Deraf 17 koppar-, jern-, silfver- och guldalm. — ⁶⁾ Koppar- och nickelmalm. — ⁷⁾ Kopparmalm och arsenikkis. — ⁸⁾ Bly- och kopparmalm. — ⁹⁾ Jern- och manganmalm. — ¹⁰⁾ Zink- och blymalm. — ¹¹⁾ Nickel- och grafitmalm. — ¹²⁾ Koppar- och grafitmalm. — ¹³⁾ Deraf 4 silfver-, bly- och kopparmalm. — ¹⁴⁾ Silfver-, bly- och zinkmalm.

Tab. 16. Antal utmål tilldelade under år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
L ä n.	Jernmalm.	Silfver- och blymalm.	Kopparmalm.	Manganmalm.	Grafit.	Summa.
Södermanlands län	11	—	—	—	—	11
Jönköpings län	2	—	—	—	—	2
Elfsborgs län	—	—	1) 2	3	—	5
Vermlands län	1	1	—	—	—	2
Örebro län	5	—	—	—	—	5
Vestmanlands län	3	—	—	—	1	4
Kopparbergs län	4	—	—	—	—	4
Vesternorrlands län	—	—	1	—	—	1
Summa	26	1	3	3	1	34

1) Koppar- och blymalm.

Tab. 17. Arbetsskyldighetens fullgörande i utmålen 1) år 1895.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.		
A. Vid jernmalmsgrufvor, belägna i:	A n t a l u t m å l							B. Vid andra grufvor, dock ej stenkolsgrufvor, belägna i:	A n t a l u t m å l 1)								
	med arbetskyldigheten fullgjord						under hvilostånd.		Summa.	med arbetskyldigheten fullgjord						under hvilostånd.	Summa.
	genom arbete under året		inom angrän- sande utmål.	genom arbete under före- gående år.	genom erläg- gande af afgift.	genom arbete under året				genom arbete under före- gående år.	genom erläg- gande af afgift.						
	med	utan				med	utan										
	malmfångst.							malmfångst.									
Stockholms län.....	9	3	15	25	16	18	86	Stockholms län.....	—	1	—	—	—	2	3		
Upsala län.....	6	1	1	—	4	12	24	Södermanlands län.....	—	1	—	—	3	1	5		
Södermanlands län.....	9	12	—	3	1	3	28	Östergötlands län.....	2	—	—	1	—	6	9		
Östergötlands län.....	1	—	—	—	—	—	1	Jönköpings län.....	3	1	21	4	6	3	38		
Jönköpings län.....	3	1	—	1	—	—	5	Kalmar län.....	—	1	—	—	—	13	14		
Kalmar län.....	—	—	—	—	—	1	1	Elfsborgs län.....	2	3	—	—	—	1	6		
Vermlands län.....	24	6	—	7	35	23	95	Skaraborgs län.....	2	—	7	—	—	—	9		
Örebro län.....	83	23	29	35	53	115	338	Vermlands län.....	—	3	3	—	—	3	9		
Vestmanlands län.....	49	28	26	86	10	84	283	Örebro län.....	40	12	6	2	5	23	88		
Kopparbergs län.....	76	47	88	47	101	121	480	Vestmanlands län.....	4	2	—	—	1	16	23		
Gefleborgs län.....	5	2	—	—	2	3	12	Kopparbergs län.....	10	5	20	9	10	21	75		
Norrbottnens län.....	17	3	146	—	—	43	209	Gefleborgs län.....	—	1	—	1	—	—	2		
Summa (A)	282	126	305	204	222	423	1,562	Vesternorrlands län.....	1	1	—	—	1	—	3		
								Jemtlands län.....	7	—	—	—	—	1	8		
								Norrbottnens län.....	—	—	—	—	6	16	22		
								Summa (B)	71	31	57	17	32	106	314		
C. Vid stenkolsgrufvor, belägna i:																	
Malmöhus län:																	
a) Områden, koncessionerade enligt lagen den 28 maj 1886.....									3	1	—	—	—	—	4		
b) Utmål enligt äldre författning.....									88	2	315	—	—	8	413		
Summa (C)	91	3	315	—	—	8	417	Summa (A—C)	444	160	677	221	254	537	2,293		

1) Beträffande stenkolsgrufvor jemväl de enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områdena.

Tab. 18. Bergverken fördelade efter egare år 1895.

(Grufvor, ur hvilka malm erhållits under redogörelseåret, samt andra verk, hvilka under året varit i gång).

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
L ä n.	Antal grufvor				Antal jernverk				Antal andra bergverk			
	tillhörande			Summa.	tillhörande			Summa.	tillhörande			Summa.
	ensamma egare ¹⁾ .	aktiebolag.	andra bolag.		ensamma egare ¹⁾ .	aktiebolag.	andra bolag.		ensamma egare ¹⁾ .	aktiebolag.	andra bolag.	
Stockholms stad	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Stockholms län	—	6	4	10	1	4	—	5	—	—	—	—
Upsala län	—	6	13	19	6	6	—	12	—	—	—	—
Södermanlands län	1	4	4	9	3	2	2	7	—	—	1	1
Östergötlands län	1	1	1	3	10	6	—	16	1	—	—	1
Jönköpings län	4	—	2	6	7	1	—	8	1	—	—	1
Kronobergs län	—	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—
Kalmar län	—	1	1	2	2	3	—	5	—	1	—	1
Blekinge län	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Malmöhus län	—	4	3	7	—	—	—	—	—	1	—	1
Elfsborgs län	2	—	—	2	1	—	—	1	—	—	—	—
Skaraborgs län	—	3	—	3	1	—	1	2	—	—	—	—
Vermlands län	1	23	13	37	2	²⁾ 18	²⁾ 4	²⁾ 24	—	—	—	—
Örebro län	1	57	64	122	6	30	17	53	1	1	1	3
Vestmanlands län	—	29	35	64	5	16	4	25	1	3	—	4
Kopparbergs län	7	32	38	77	5	27	6	38	3	1	—	4
Gefleborgs län	—	5	—	5	1	17	1	19	—	—	—	—
Vesternorrlands län	1	—	1	2	—	5	1	6	—	—	—	—
Jemtlands län	—	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Vesterbottens län	—	—	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—
Norrbottnens län	—	18	15	33	1	—	—	1	—	—	—	—
Summa	18	107	104	409	57	138	36	231	8	7	2	17

¹⁾ Häri inbegripet sterbhus efter ensam egare.²⁾ Långbanshyttan, hvars bessemerverk tillhör Lesjöfors aktiebolag, under det att masugnen eges af intressenter, har här upptagits bland såväl aktiebolag som andra bolag.

Jernmalmsbrytningen i olika länder åren 1871—1894.

Anm. De produktionssiffror, som här äro betecknade med s. k. engelska typer, grunda sig på beräkning.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
År.	Sverige.	Finland ¹⁾ .	Ryska riket (utom Finland ²⁾).	Tyska riket med Luxemburg ³⁾).	Belgien ⁴⁾ .	Storbritannien och Irland ⁵⁾ .	Frankrike ⁶⁾ .	Spanien ⁷⁾ .	Italien ⁸⁾ .	Österrike ⁹⁾ .	Ungern (med Slavonien och Kroatien ¹⁰⁾).	Algeriet ¹¹⁾ .	Nord-Amerikas Förenta Stater ¹¹⁾ .	Öfriga länder (Kina, Kuba, Grekland, Kanada m. fl.) ¹²⁾ .	Summa för samtliga jernmalmsproducerande länder.
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.
1871.....	662,539	41,215	791,328	4,368,075	697,272	16,597,024	2,099,706	585,763	85,517	771,398	321,334	172,333	3,440,000	48,000	30,681,504
1872.....	732,430	67,401	824,534	5,895,674	749,781	16,851,041	3,081,026	721,468	163,339	927,628	350,000	391,190	5,140,000	66,000	35,961,512
1873.....	832,490	58,416	843,235	6,177,576	503,565	15,827,480	3,051,124	811,926	259,418	1,040,461	350,000	420,696	5,160,000	62,000	35,398,387
1874.....	926,416	60,032	874,042	5,137,468	527,050	15,083,161	2,515,548	423,401	279,583	906,485	423,314	460,273	4,840,000	63,000	32,519,773
1875.....	822,437	82,680	981,187	4,730,353	365,044	16,074,950	2,505,870	520,095	227,547	704,984	390,419	522,630	4,080,000	61,000	32,069,196
1876.....	796,605	73,524	937,760	4,711,982	269,206	17,111,851	2,393,340	884,568	231,790	554,966	347,459	511,569	3,760,000	79,000	32,663,620
1877.....	738,803	29,850	816,358	4,980,048	234,127	16,960,681	2,426,278	1,578,150	229,732	538,701	345,559	454,236	4,160,000	70,000	33,562,523
1878.....	677,448	33,822	877,290	5,462,060	207,157	15,978,740	2,469,953	1,703,051	189,721	666,159	330,734	375,838	4,640,000	71,000	33,682,973
1879.....	645,365	44,818	954,331	5,859,440	195,212	14,610,495	2,271,173	1,754,295	186,857	628,246	320,632	417,853	5,528,000	74,000	33,490,717
1880.....	775,344	37,580	986,125	7,238,640	253,499	18,315,325	2,874,263	3,565,338	289,058	696,832	445,774	614,146	7,234,288	78,000	43,404,212
1881.....	826,137	30,025	987,239	7,599,801	223,412	17,726,034	3,032,070	3,502,681	421,065	618,964	465,479	656,646	8,534,000	212,000	44,835,553
1882.....	892,863	27,360	1,049,725	8,263,254	208,867	18,321,327	3,467,251	4,726,293	242,083	902,510	546,112	567,119	9,300,000	207,000	48,721,764
1883.....	885,124	30,957	966,309	8,756,617	215,670	17,662,002	3,297,853	4,526,279	203,582	882,313	598,424	556,980	9,260,000	199,000	48,041,110
1884.....	909,553	46,632	968,406	9,005,796	176,005	16,396,861	2,976,948	3,907,266	225,368	973,829	650,871	492,936	7,762,000	208,000	44,700,471
1885.....	873,362	29,536	1,064,204	9,157,869	187,118	15,665,404	2,318,104	3,933,298	200,955	931,471	651,289	419,174	7,722,000	259,000	43,412,784
1886.....	872,480	27,716	1,060,965	8,485,758	152,508	14,336,445	2,285,648	4,166,946	209,082	796,116	635,464	432,761	10,160,000	420,000	44,041,889
1887.....	903,186	30,531	1,325,054	9,351,106	172,436	13,308,233	2,579,465	6,796,266	230,575	846,566	566,061	437,643	11,481,000	436,000	48,464,122
1888.....	959,540	34,859	1,365,979	10,664,308	185,542	14,824,859	2,841,757	5,609,876	177,157	1,009,320	634,457	383,958	12,256,000	605,000	51,552,612
1889.....	985,904	48,693	1,591,174	11,002,188	181,526	14,779,537	3,070,389	5,710,639	173,489	1,115,153	665,619	351,800	14,750,330	678,000	55,104,441
1890.....	941,241	59,435	1,736,283	11,409,625	172,291	14,001,915	3,471,718	6,546,495	220,702	1,361,548	792,241	474,632	16,292,620	874,000	58,354,746
1891.....	987,405	58,692	1,939,816	10,657,521	202,204	12,982,740	3,579,286	4,882,080	216,486	1,231,248	875,563	404,964	14,824,637	2,145,000	54,987,642
1892.....	1,293,583	58,210	1,985,968	11,539,133	209,943	11,494,216	3,706,748	5,436,150	214,487	993,290	920,541	452,603	16,557,413	2,320,000	57,182,285
1893.....	1,483,762	53,810	2,041,183	11,457,533	238,783	11,383,264	3,517,438	5,497,540	191,305	1,109,112	973,432	393,921	11,773,031	2,330,000	52,444,114
1894.....	1,926,523	68,243	2,100,000	12,392,065	311,222	12,565,773	3,772,101	5,500,000	187,728	1,214,736	975,000	343,830	12,069,754	2,347,000	55,773,975

¹⁾ Enligt uppgift från Comité central de statistique i Petersburg samt enligt Statistisk årsbok för Finland. — ²⁾ Enligt uppgift från Comité central de statistique i Petersburg. — ³⁾ Ur Statistik des deutschen Reichs. — ⁴⁾ Ur Statistical report of the american iron and steel association. — ⁵⁾ Uppgifterna meddelade af Mr C. Le Neve Foster, one of Her Majesty's inspectors of mines, London. — ⁶⁾ Ur Annuaire statistique de la France samt Statistique de l'industrie minérale en France et en Algérie. — ⁷⁾ Ur skilda källor, granskade och kompletterade af Instituto geográfico y estadístico i Madrid. — ⁸⁾ Ur Tavola sinottica dei principali elementi statistici och Annuario statistico italiano. — ⁹⁾ Ur Statistisches Jahrbuch och Österreichisches statistisches Handbuch. — ¹⁰⁾ Ur Ungarisches statistisches Jahrbuch och Statistisches Jahrbuch für Ungarn. — ¹¹⁾ Ur »Järnets statistik af H. Wedding» i Jernkontorets annaler 1890 och enligt Statistical report of the american iron and steel association. — ¹²⁾ Efter Report of the american iron and steel association, The production of iron ores in various parts of the world by John Birkinbine m. fl. källor.

Tackjernstillverkningen i olika länder åren 1871—1894.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
År.	Sverigo. Ton.	Finland ¹⁾ . Ton.	Ryska riket (utom Finland ²⁾). Ton.	Tyska riket med Luxemburg ³⁾ . Ton.	Belgien ⁴⁾ . Ton.	Storbritannien och Irland ⁵⁾ . Ton.	Frankrike ⁶⁾ . Ton.	Spanien ⁷⁾ . Ton.	Italien ⁸⁾ . Ton.	Österrike ⁹⁾ . Ton.	Ungern (med Slavonien och Kroatien) ¹⁰⁾ . Ton.	Nord-Amerikas Förenta Stater ¹¹⁾ . Ton.	Öfriga länder ¹²⁾ . Ton.	Summa för samtliga tackjörnsproducerande länder. Ton.
1871.....	298,761	20,653	359,000	1,563,682	609,230	6,733,214	859,641	53,000	16,641	260,451	132,901	1,734,102	211,000	12,852,276
1872.....	339,409	19,449	399,000	1,988,395	655,565	6,849,800	1,217,838	56,000	24,000	312,800	146,857	2,589,492	244,000	14,842,605
1873.....	345,720	24,366	379,923	2,240,574	607,373	6,671,514	1,381,626	43,000	28,770	371,039	163,469	2,601,938	266,000	15,125,312
1874.....	327,852	24,784	378,751	1,906,263	532,790	6,087,271	1,415,807	40,000	28,736	332,157	161,898	2,439,682	240,000	13,915,991
1875.....	350,539	20,586	426,836	2,029,389	541,805	6,467,309	1,448,272	36,900	28,473	303,459	159,704	2,056,113	250,000	14,110,385
1876.....	352,467	26,094	441,552	1,846,345	490,508	6,660,893	1,435,212	44,491	18,599	273,046	127,379	1,898,864	247,000	13,862,450
1877.....	344,536	22,423	399,725	1,932,726	470,488	6,714,403	1,506,827	46,919	15,616	259,036	128,593	2,099,660	252,000	14,192,952
1878.....	340,858	14,398	417,289	2,147,641	518,646	6,483,148	1,521,274	66,763	18,995	293,197	141,053	2,338,034	235,000	14,536,296
1879.....	342,547	17,941	432,642	2,226,588	389,330	6,091,262	1,400,286	68,742	12,097	285,840	118,321	2,785,723	240,000	14,411,319
1880.....	405,713	22,456	448,228	2,729,038	608,084	7,873,221	1,725,293	85,939	17,336	320,302	143,932	3,896,554	308,000	13,584,096
1881.....	430,042	22,052	469,479	2,914,009	624,736	8,274,760	1,886,350	114,394	27,800	379,640	164,000	4,210,562	301,000	19,818,824
1882.....	398,945	22,254	478,903	3,380,806	726,946	8,724,067	2,039,067	120,064	24,778	435,478	176,261	4,697,296	330,000	21,554,805
1883.....	422,627	17,814	481,686	3,469,718	783,433	8,665,769	2,069,430	139,920	24,306	522,400	176,456	4,669,038	313,000	21,755,597
1884.....	430,534	22,706	509,510	3,600,613	750,812	7,936,715	1,871,537	124,363	18,405	539,621	194,725	4,163,434	301,000	20,463,975
1885.....	464,737	24,379	527,526	3,687,434	712,876	7,534,117	1,630,648	159,225	15,991	499,097	215,687	4,109,238	261,000	19,841,955
1886.....	442,457	18,052	530,948	3,528,660	701,677	7,121,910	1,516,574	148,000	12,291	485,313	234,667	5,774,262	298,000	20,812,811
1887.....	456,625	20,712	612,436	4,023,953	755,781	7,680,470	1,567,622	165,000	12,265	511,777	192,753	6,519,822	301,000	22,820,216
1888.....	457,052	19,685	667,116	4,337,121	826,850	8,126,953	1,683,349	165,000	12,538	586,121	204,106	6,593,574	352,000	24,031,465
1889.....	420,665	15,060	740,268	4,524,558	832,226	8,455,989	1,733,964	197,874	13,473	617,012	238,810	7,725,300	362,000	25,877,199
1890.....	456,103	23,750	926,723	4,658,451	787,836	8,030,681	1,962,196	170,782	14,346	666,273	299,107	9,349,946	524,000	27,870,194
1891.....	490,913	23,074	1,004,745	4,641,217	684,126	7,524,561	1,897,389	149,249	11,930	617,145	304,701	8,412,348	410,000	26,171,398
1892.....	485,664	24,167	1,014,252	4,937,460	753,268	6,816,603	2,057,389	134,299	12,729	630,790	309,857	9,303,512	437,000	26,916,990
1893.....	453,421	21,356	1,159,704	4,986,002	745,264	7,088,622	2,003,096	134,563	8,038	663,345	319,407	7,238,494	442,000	25,263,312
1894.....	462,809	21,174	1,312,760	5,380,000	818,597	7,546,179	2,069,714	123,798	10,329	742,372	312,148	6,763,906	450,000	26,018,786

1) Ur Statistisk årsbok för Finland. — 2) Ur Annuaire statistique de la Russie, Stahl und Eisen 1895 h. 3, Statistical report of the american iron and steel association samt The mineral industry, edited by R. P. Rothwell. — 3) Ur Statistik des deutschen Reichs. — 4) Ur Annuaire statistique de la Belgique. — 5) Ur Statistical abstract for the United kingdom. — 6) Ur Annuaire statistique de la France och Statistique de l'industrie minérale en France et en Algérie. — 7) Ur Revista minera, metallurgica y de ingenieria, Estadística minera de España, Statistique de l'industrie minérale en France et en Algérie och The mineral industry, edited by R. P. Rothwell. — 8) Ur Annuario statistico italiano. — 9) Ur Österreichisches statistisches Handbuch. — 10) Ur Statistisches Jahrbuch für Ungarn och Ungarisches statistisches Jahrbuch. — 11) Ur Statistical abstract of the United states. — 12) Efter The mineral industry by Rothwell.

